

ELŐFIZETÉS

BÉLYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.*
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József-főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő

Stauber József.

Szombat, június 10.

Ujabb olasz hegyi állások meghódítása.

Budapest, június 9. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Északkeleten a harcok tegnap kevésbé hevesek voltak. Kolkinál, (Nowo-Alexinievtől északra) Tarnopoltól északkeletre és a Dnyeszter mellett orosz támadásokat az ellenség súlyos veszteségei mellett utasítottunk vissza. A besszarábiai határon csend uralkodott.

Olasz hadszíntér:

Csapataink az aszlagel fennsíkron elfoglalták a Monte Sissemoit és a Monte Mellettától északra az alpinlektől erősen megszállott Monte Castelmabertot. Nehéz mozsaraink tűz alá vették a Monte Lissert, az orimolanoi megerősített terület nyugati panceimuvét. Az elfogott olaszok száma huszonnyolc tisztel és ötszázötven főnyi legénységgel szaporodott, a zsákmány 5 géppuskával. Tengeri repülőink a portogruaroi, latisanai vasuti építményeket, Gradó belső kikötőjét és egy ellenséges tengeri repülő-állomást bőségesen bombáztak, szárazföldi repülőink pedig a schioi és sciopenci pályaudvarokra dobtak bombákat.

Délkeleti hadszíntér:

Helyzet változatlan. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hiába harcolnak a franciák Vaux visszahódításáért.

Berlin, június 9. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Tihousnál (Perroustól délnyugatra) tüzérségünk felgyújtotta az ellenséges lőszerraktárakat. A Champagneban a suippési pályaudvaroknál az ellenséges táborokat és csapatszállítmányokat vettük tűz alá és a Maas nyugati partján francia ütegek ellen, valamint gyalogsági és tehergépkocsi osztagok ellen láthatóan szép sikereket értünk el. A Maastól jobbra reánk nézve kedvezően folyik tovább a harc. Az ellenségnek a thiaumonti berek és a cnapitrei erdő, valamint a Vaux-erőd között nagy erővel intézett ellentámadásai súlyos veszteségek között omlottak össze. A Vo-

gékben St-Dietől keletre aknarobantásokkal sikerült nagyobb kiterjedésben összerombolni a francia árkokat.

Keleti és Balkán hadszíntér:
Német csapatoknál nincs változás. **Legjelentősebb udvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Marta-gyár és a város.

Arad, június 9.

Arad úgy van a gyáraival, mint a könnyen nevelő fiatal ember az ideáljával. A míg küzd érte, a menyország ékszeresbolyját odaigéri neki. Mikor már a felesége lett, a konyhapénzt is sajnálja tőle.

Nem ma, nem is a Marta-gyár esetéről mondta ezt egy elmés ember, de a ma délutáni bizottsági ülésen eszébe jutott ez az ötlet azoknak, akik hallották. A kik visszaemlékeztek az akadályozóra, amelyeken keresztül a város az automobil-gyártat — akkor meg meglehetősen problematikus jövőjű vállalatot — végre megszerezte. Most, amikor a Marta-gyár, a legmodernebb hazai iparág egyik megalapozott, nagyra hivatott tenyezője, a várostól telket akar vásárolni, hogy hatalmas terveknek megfelelően ipartelepét kibővítsse, felüti tejét a szűkkeblőség, a mely ez elé nehezégeket akar gördíteni.

Mi se vagyunk ellenségei a város anyagi érdekének. Ha egyebről, mint telekvásárról, nem lenne szó, akkor szívesen állanánk azon a tetőgáson, hogy minél többet tud a város a maga tulajdonáért kiszorítani, annál jobb. Ha például a város a telket magánszemelynek minden különösebb cél nélkül adná el, akkor a vételárral kimerítette mindazt az ellenértéket, a mit érte nyerhetett. Azonban egy iparteleppel szemben, és különösen a Martával szemben ez nincsen így. A telk vételáránál sokszorosan nagyobb a haszon, a melyet a telep kibővítése által a város elérf. Tuavalevő dolog, hogy a Marta-gyár a technikai szervezethez mellett a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank egésze alá került és ezzel olyan tőke-támogatásnak lett a részese, a mely kibontakozását minden irányban lehetővé teszi. Ezeket az eszközöket, továbbá az automobil-és motorgyártás, a repülőgép-ipar terén eddig megszerzett hírnevét a Marta-gyár arra akarja felhasználni, hogy a náboru után ne csak a Balkán felé irányuló közep-európai kivitel egyik legfontosabb iaktora legyen.

Nemcsak nagyszabású, hanem kellően megalapozott tervek ezek; hogy ezek megvalósítása mit jelent magára Aradra, a város forgalmára nézve és nem a legutolsó sorban a városra, mint a Marta-gyár egyik fő-részvényesére nézve, azt szakszerűtlen felnőt emberek előtt megmagyarázni.

Helyes volt a polgármester álláspontja, hogy a város a kért telket ingyen nem adhatja. A város mai anyagi helyzete nem engedheti meg, hogy a nagylelkű ajándékozó szerepét játszuassa. Viszont azonban a telk vételárának megállapításánál össze kell egyeztetni a város érdekeit a gyár komoly érdekeivel és a tényleges vételár mellé hozzá kell számítani azt a közvetett és nem is a távol jövőben tekvő hasznot, amelyet a város a Marta kibővítésével elér. Ez a közvetett haszon busás kamatokkal fedezi azt a többletet, amelyet a város ezekért a telkekért, amelyek egyébként is a gyár ipar céljaira voltak kijelölve, egyszerű adás-vételnél elérhetne.

Van még egy szempont, amely a már elmondottakon kívül ajánlatossá teszi, hogy a város a Marta-gyár kérelmével szemben ne a telektulajdonos rideg anyagi érdekei szerint, hanem az ügyet megillető méltányossággal foglalkozzék. Akkor, amidőn a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, amelynek ipari konszernjéhez az iparvállalatok hosszú sora tartozik, a Martával szoros kapcsolatot teremtett és amikor Aradon fiókot létesít, amelynek programja nem a kitaposott pénzügyi tevékenység bővítése, hanem a város nagy ipari és forgalmi érdekeinek föllendítése, — ezt a mozzanatot ne zavarja meg a város oly rideg megnyilatkozással, amely azt árulná el, hogy Aradon még nincs meg a kellő érzék ezekkel a nagy érdekekkel szemben. A miattal az lenne megpecsételve, hogy a városnak gyárakat hódító, nagyipart szervező föllángolása csak addig tart, amíg a gyárkemény a villámharitong felé, azontul megint a kisvárosi kicsinyesség lesz a döntő.

Nem képzeljük, hogy az ilyen tapasztalatok bekövetkezzenek. De ep azért, mert ma a Marta érdeke, a város érdeke, a jövő fejlődés, a hadi ipari fellendülésének szempontjai egykorán megkövetelik, hogy a Martagyár buszke terveit, naggya fejlődésének programját a város ne nehezítse meg, — szükségesnek láttuk mindezeket azok számára elmondani, akik már maguktól, az ügy első elgondolása után nem lettek volna ezen a meggyőződésen.

Uj országgyűlés köti meg a kiegyezést.

(Tisza válasza Apponyi interpellációjára. — A képviselőház ülése.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 9.

A képviselőház mai ülésén Hegedüs Lóránt, a pénzügyi bizottság elnöke bejelentette az indemnitásról szóló jelentést, melyet szerdán fog tárgyalni a Ház. S ugyanezen ma nyújtja be a horvát pénzügyi egyezmény meghosszabbításáról szóló jelentését is, melynek tárgyalása az indemnitás után fog következni. A mai ülés eseménye természetesen Apponyi interpellációja volt a kiegyezésről, melyre a sürgősség kimondását kérte a melyre Tisza István gróf miniszterelnök mindjárt válaszolt.

(A király a Ház üdvözlésére.)

Beöthy Pál elnök néhány perccel fél 11 óra után megnyitotta az ülést. Jelentette, hogy a királytól a Ház üdvözlésére a következő választávirat érkezett:

„A magyar országgyűlés képviselőházával együtt megindultam emlékezni vissza a mai évfordulón a 49 év előtt történt koronázásra, amelyivel a korona és a nemzet bizalommal teljes együttműködése biztosítva lett és ezzel magyar királyságom részére a zavartalan hadadás útja megnyitott. A monarchia és a magyar állam újjáalakulásának akkor letelt szilárd alapjai tették lehetővé, hogy a magyar nemzet azóta hatalmasan fejlődött, az általi leltünk védelméért folytatott küzdelemben megállta a helyét. Megelégedéssel fogadom tehát az én és a nemzet eme közös emléknapiján a képviselőház hódolatát és a nemzettel együtt biztosan remélem, hogy hőiesen küzdő seregünk ki fogja vívni a biztosított és áldást hozó béket. A képviselőház hű ragaszkodásának meleg nyilvánításáért szíves köszönetet küldöm. Ferenc József.

A képviselőház elnöke azután felolvastatta Károly Ferenc József trónörökös, továbbá Frigyes tőrcsög tábornagy és Jenő tőrcsög vezér sereges közönséges táviratait, amelyeket a Ház szintén olyan lelkes eljenzéssel vett tudomásul, mint a király köszönő-táviratát.

Jenő tőrcsög távirata kiemeli, hogy csapatunk sorában a magyar nemzet mai ősi vezerséggel harcolnak és kiváló érdemeket szereztek.

(Interpelláció és indítványok.)

Az elnök jelentette, hogy Apponyi Albert gróf a kiegyezési tanácskozások tárgyában sürgős interpellációra kért és kapott engedélyt. Az interpellációt a napirend letárgyalása után fogja előterjeszteni.

Beck Lajos indítványt jegyzett be a birtokpolitika reformjáról s e célból országos bizottság kiküldését kívánja.

Hegedüs Lóránt bejelentette az indemnitásról és a horvát pénzügyi egyezményről szóló bizottsági jelentést.

(Apponyi a hosszú kiegyezés ellen.)

Ezután Apponyi Albert gróf tette meg interpellációját. Kijelenti, hogy a kiegyezési tanácskozás dolgában nem kíván azokkal az elvi szempontokkal foglalkozni, amelyek ebben a kérdésben pártját elvlasztják a kormánytól. Csakis azokra a gyakorlati szempontokra tér ki: időszere-e és lehetséges-e e közgazdasági és közjogi kérdést a világháború alatt megoldani. Nyomatékosan hangoztatja elutasító álláspontját a tíz évnél hosszabb kiegyezéssel szemben. Közgazdasági szempontból lehetetlennek tartja, hogy a mostani nagy bizonytalanság közepette rendezni lehessen ilyen fontos problémát. Epen a világháború mutatta meg, hogy mindazok az előrelátások és felvételek, melyek tudományosan is meg voltak alapozva, halomra buktak és épen ezért le kell szögeznie, hogy belső meggyőződése szerint a mostani idő nem alkalmas a közgazdasági feladatok megoldására, a hosszabb megkötöttséget pedig egyenesen porhorreszkálja. Sürgősen tartotta ennek a megállapítását, nem hiúsági szempontból, hanem azért, mert ő maga is részt vesz olyan megbeszéléseken, melyek az osztrák követelmény helyes irányítását és a két állam erkölcsi kohézióját célozzák. Eppen ezért a Lajtán túli tényezőket is figyelmen kívül akarja asokra a következményekre, amelyek ilyen időszereitlen megállapítással járnak. A mostani döntést vakmerőségnek tartja. A tíz évnél hosszabb lejáratú kiegyezés ellen állást kell foglalnunk agnát is inkább, mert a Lajtán túli állandóan az a tendencia nyilvánul meg, hogy a közgazdasági kiegyezést és az ebből folyó közösséget átcsúsztassák egy végleges közösségre és állandó jellegű közös ügyet csináljanak belőle. Hogy ezek a tendenciák ma is fennállanak, annak illusztrálására szolgáljon a bécsi hivatalos kereskedelmi központ emlékirata, amely mindenütt egységes gazdasági területről beszél, egységes vámterület helyett. Feljegyzése szerint a hosszú kiegyezés első lépés volna a Lajtán. Eltérne van a hosszú kiegyezésnek azért is, mert vagy jó mind a két félnek és akkor a tízedik év után újra meghosszabbítható, vagy pedig nem jó és különösen nem jó az egyiknek, akkor miisoda előny van abban, ha ez a rossz szerződés harminc esztendeig tart?

A jelenlegi országgyűlésnek nincs jogcime arra, hogy az országot a mulhatatlanul szükséges provizóriumon kívül közgazdaságilag leküsse, és most, a mikor a háború meg fogja teremni a magyar nemzet önállósági követelményeinek teljességét, a nemzetet önállóságának csekély garanciájától megfosztani nem lehet. (Zajos helyesítés és taps a baloldalon.) Kérde tehát a miniszterelnök, kereskedelemügyi, pénzügyi és földmívelésügyi miniszter urakat: hajlandók-e a Házat az osztrák kormányval megkezdett pénzügyi és közgazdasági kiegyezési tárgyalások jelentősége és tartalma iránt tájékoztatni? (Helyesítés a baloldalon.)

(Tisza István gróf válasza.)

Tisza István gróf miniszterelnök válaszána nagyon szűk korlátot szab az a körülmény, hogy mindaz, ami a kiegyezés anyagának érdemére vonatkozik, igen könnyen nehezítené a kormány helyzetét abban a tekintetben, hogy a kiegyezési tárgyalásokban a gondjaira bízott nemzeti érdekeket képviselje. Előtte elsősorban az a kötelezettség lebeg, hogy minden olyan nyilatkozattól tartózkodjga, amely

akár az osztrák kormányval folyó, akár más kormányokkal később folytatandó tárgyalások során nehezítené a magyar állam helyzetét. Méltóztatassék megengedni, hogy inkább az alapvető kérdéssel foglalkozzam: helyes volt-e a jelenlegi kiegyezési tárgyalásokat megkezdeni?

A monarchiának biztosítani kell akció szabadságát a külfölddel szemben. Kijelenti ezután a miniszterelnök, hogy az az álláspontja, hogy végzetes hiba lenne, ha e nagy kérdés most meg nem oldanák, ha a nemzet érdeke a rögtöni megoldást nem parancsolná. E hibába való lenne a megoldás alól kitérni azoknál a kérdéseknél, melyeknek elhatalosítása a nemzetet tartósan károsítaná. Ezt az elvi álláspontot a kiegyezési kérdésekre is alkalmazzuk és az ezzel kapcsolatos gazdasági kérdésekre is. Nagyon szeretné és igyekszik lehetővé tenni, hogy az eseményeknek olyan alakulást adjon, amelyeknek segítségével a két kormány a kiegyezés kérdését egymás között annyira tisztázhathá, hogy a külfölddel szemben az akcióképesség ismét helyreállítsa, azután az osztrák kiegyezést ma fontos gazdasági kérdésekkel együtt a képviselőház elé hozná, még pedig az új képviselőház elé. Nem vállalhat azonban felelősséget semmi irányban, hogy a körülményes, amelyek nem csak tőlünk függnek, ezt az utat nem tessék-e lehetetlenre és hogy nem lesz-e szükséges befejezett tényeket teremteni, meg mielőtt az új választásokat keresztül vizsák és mielőtt az új képviselőház véteményes e kérdésben megkezdésnének. Ismét még egyszer, hogy a tárgyalások folyamán vannak és a kormány hábat követés el, ha a kérdés érdeméről nyilatkozná. Kéni választást tudomásul venni.

(Hosszu lejáratú lesz-e a kiegyezés.)

Apponyi Albert gróf nem veszt tudomásul a miniszterelnök választást. Nem tartja helyesnek annak hirdetését, hogy a kormányt arra lehetne kényszeríteni, hogy a saját akarata ellen az akormányos elveket szűke dobja. Ha csak megerősítése annak az áramlatnak a magyarok edén, melyivel szemben a magyar kormányt alkist kell foglaltatni. Megállapítja, hogy a miniszterelnök arra a kérdésre, hogy igaz-e, hogy a kiegyezést hosszabb időre akarták köténi, nem adott választ. Ez pedig igen közel áll a válasz megadásához.

Tisza István gróf miniszterelnök újból hangoztatja, hogy hallgatásából nem lehet semmi irányban következtetéseket levonni. Erdemlegesen most nem nyilatkoznat a szerződési idő tartamáról sem, mert ez a kormány helyzetét gyengítené. De tiltakozik, az ellen, hogy ebből bármilyen következtetéseket vonjanak le, valamint az ellen a telleges ellen, hogy ennek a parlamentnek nincsen erkölcsi jogosultsága ezeket a kérdéseknél elbírálására. Hová jutnánk, ha addig vinnánk, hogy a kormányt sem volna jogosultsága a háborúval kapcsolatos nagy kérdéseket elintézni.

Apponyi Albert gróf újból felszólal és kijelenti, hogy mindazok a tényezők ebben a monarchiában, akik a hosszabb lejáratú kiegyezésre törekednek, kell, hogy tájékozódva legyenek a magyar nemzet széteső rétegeiben e tekintetben uralkodó kérdések felől. A helyett, hogy szabad teret engednek az értelemeknek, az ilyen eljárással csak nagy sebet üténének a monarchia két országa közti kapcsolaton. Ennek a kérdésnek keresztül hajtásának és megszavazásának kisebbségben olyan sikeresedést kértene, amelynek erkölcsi veszélye súlyosabb, mint az anyagi stabilitásnak illuzerius nyeresége, amely a hosszú kiegyezés által előtérő lenne.

Ezután a Ház a miniszterelnök választást tudomásul veszi.

LEGUJABB.

Oroszok megszállták Luck várost.

— Ejjel 3 órakor érkezett telefonjelentés. —

Budapest, június 9.

A Pester Lloydnak jelentik a sajtónadiszállásról: A besszarábiai határironton a tüzérségi tevékenység gyöngébb volt, mint az utóbbi napokban. Az éjjeli ütközetekben bombákkal és kézigranáttal újból megkezdtek az oroszok támadásaikat. Különösen nevesen folynak ezek a harcok Dohronouz és Okna között. A front néhány részén tegnap nappal is véres összeütközésekre került a sor. Frontunk előtt az oroszok százai hevernek. Különösen nagy veszteséget szenvedtek az oroszok, amidőn ezen a fronton tizenharmas sorokban egymásután kíséreltek meg frontunk áttörését.

Egyik repülőnk, amelynek vezetője Gruber őrmester volt, tegnap egy orosz repülőt lelőtt. Ezzel most már a harmadik orosz repülőt lőtte le az utolsó két hónapban.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Orosz hivatalos jelentés ju-

nus 8-ról: Csapataink folytatják ofenzívájukat Rovnotól Koyel felé es üldözik az ellenséget. A Luck melleti ellenséges állásokat harc után elfoglaltuk és Luck városát megszálltuk. Csapatainknak helyenként nemcsak az Ikva és Stripa szakaszt sikerült elérni, hanem ezen a vonalon túl is hatoltak. Az alsó Stripa vidéken sikeres támadással a Tribuchowice vonalon levő erősen kiépített erődítéseket foglaltunk el. A június 4-től június 7-ig letolyt harcok győverünk jelentős győzelmével végződtek és mély rést okoztunk az ellenség harcvonalában.

London. A Times pétervári tudósítója jelenti, hogy pétervári hivatalos körökben egyáltalán nem titkolják, hogy a legutóbbi orosz sikereket nagyon drága áron kellett megfizetniük.

vetkező volt: „A smucig, aki még csibész hordárt sem fogad.”

A „smucighan” K. A. budapesti utazó magára ismert, s természetesen nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés miatt tett feljelentést a cikk szerzője ellen. A tárgyaláson az újságíró azzal védekezett, hogy ő annál is kevésbé akarhatta a főmagánvádlót becsületsértésben megbántani, mert nem is ismerte, soha sem látta s csak a véletlen műve volt, hogy a fényképész, akit ő a szöveghez való képek elkészítésével megbízott, ép a főmagánvádlót fényképezte le. A törvényszék azonban ennek a védekezésnek nem adott helyet, mert a „smucig, aki még csibész hordárt sem fogad” kifejezés alkalmas arra, hogy azt, akiről állítatik, becsületsértésben kisebbítse, továbbá, mert a becsületsértéshez sem általános, sem különös szándék nem szükséges. A törvényszék tekintettel arra, hogy a vádlott az ügy első momentumától kezdve hajlandó volt a legteljesebb elégtételt a főmagánvádlónak megadni, a vádlottat husz korona fős és tíz korona mellékbüntetésre ítélte.

A tábla előtt a vádlott egy irányban módosította védekezését, hogy ő a kész cikket adta át a fényképésznek s teljesen rá bízta, hogy ő készítse hozzá kedve szerint képeket. A tábla ezt a védekezést sem fogadta el, mert a vádlott nem érdeklődött az iránt, hogy a fényképész ismerősökről, vagyis olyanokról készített-e a fényképet, akik a közléshoz előzőleg hozzájárultak.

Végül a királyi Kuria utasította el a vádlott semmisségi panaszát, amelyben azt hozta fel, hogy a kép alá írt szöveg nem becsületsértés, legfeljebb „Grober Untug”, amely a mi törvényeink szerint nem büntethető. Ezek után az ítélet jogerőre emelkedett s most már a jövőben az illusztrált lapoknak előbb óvatosan és udvariasan, ha valami utcai jelenetet fotografálnak, ki kell kérniük az összes jelenlét irásbeli engedélyét a közléshez.

Egyszerű étlap 75 fogással

— A berlini vendéglők új rendje. —
Az Aradi Közlöny tudósítója.

Berlin, június 9.

Németországban hovatovább már egy nap sem mulik el anélkül, hogy valami újítást ne hozna. Mondani sem kell, hogy az újítások szinte kivétel nélkül — gyorsbavágók. A most lepergő hét nevezetessége az „egyszerűsített étlap”. Ez az újítás ezáltal nem egy német állam, vagy város specialitása, hanem érvényes az egész nagy német birodalomban. Az étlapon nem szerepelhet több fogás mint két leves, két halfélé, két husétel vagy tésztás és a vendéglős egy vendégnek sem adhat egy-egy fogásból egy adagnál többet, amivel egyébiránt normális gyomru ember külön rendelet nélkül is beéri.

Azonban bármily szűker is az egyszerűsített étlap határai, azokon belül még mindig annyi tere marad a szakács és vendéglős fantáziájának, hogy miként ez az új rend első napján kitűnt, az egyszerű étlapok nem is olyan egyszerűek. Legalább is némely egyszerűek, mint előre hitték. Csak érteni kell a módját, hogyan segítsen magán az ember — mondották az élelmes berlini vendéglősök.

Legkevesebb gondot kétségtelenül a kitérésnek adott az új étlap. Amint ezelőtt, úgy az egyszerűsítés első napján is telített krétával tekerte táblára az étlapot:

Leves.

Főzelék hússal.

Az ugynevezett jobb korosmákban és a vendéglőkben már nagyobb büvészetre volt szükség, hogy az étlapok ne úgy nézzenek ki, mint az olcsó menük, amely öt-hat fogású ígérnek első látszatra és csak később veszi észre a figyelmes ember, hogy két-két fogást a „vagy” szócska kapcsol össze. Az ismertebb berlini éttermekben tett körút igen érdekes tapasztalatokkal gazdagította az érdeklődőt.

Az első állomás egy nagy söresarnok a Friedrichstadtban, szomjas torkok igazi eldoradoja, ahol mindig gazdag étlapon lehet válogatni. Az egyszerűsített étlap is nem kevesebb, mint negyvenöt különböző fogást kínál. Szó sincs arról, hogy szigorúan be ne tartották volna az egyszerűsített étlapról szóló rendeletet: két-két fajta van az előírt ételekből, 2 leves, 2 előétel, 2 hal, 2 nuszféle, az utóbbiak közül az egyiket csak hus-jagy ellenében adják, a másikat anélkül is. De a szabályosan leegyszerűsített részt még egész látványos a fogásoknak követi: csupa hidegétel, a melyek azonban előételnek éppoly jók, mint az előírt két féle. Van itt mindenféleképpen elkészített hideg tojás, saláta, befőtt, sajt. Még kevesebb az egyszerűség a bor-vendéglőkben (ezek előkelőbbek a sört mérő éttermeknél.) Ezek egyike például hetvenöt főétel sorol fel az „egyszerű étlapon”. Epen csak a husételben tartja be az előírt mennyiséget. Levest már háromfélét, halat pedig éppenséggel tizenkét fajtát kínál, hét fajta meleg és öt féle hideg nufat. Nyolc főzeléktől, az „napifogás” szerepel még az étlapon. Ez utóbbiak közt van napaprólék, meleg korvasz, több féle főzelék tellettel. Szóval az egyszerűség egyelőre csak elméletben van meg.

„A smucig,

aki csibész hordárt sem fogad.”

(Fénykép útján elkövetett becsületsértés.)

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Arad, június 9.

1914. áprilisában lépett érvénybe az új sajtótörvény, amely a legkülönbözőbb irányokban nyírálta meg a sajtószabadságot s helyezett korlátokat az újságírók működése előtt. Hogy tulajdonképpen a gyakorlatban mit fog jelenteni az új sajtótörvény, az majd csak a béke csendes napjaiban fog kiderülni, mert egyelőre a háboru abszorbeál minden működést s így újságírók, újságíróknak nem igen volt alkalmuk összeütközésbe kerülni az 1914. XIV. törvényekkel, a sajtótörvénnyel, továbbá a becsület védelméről alkotott új törvénnyel.

Itt-ott azonban mégis felmerülnek esetek, amelyek revilágítanak arra, hogy a gyakorlatban mit jelent a sajtótörvény? Azt jelenti például, hogy egy 17 éves tina felnőtteket is megszegényítő ratiinériával hamisíthat tízezekre rugó váltókat, azonban, ha az újságok megemlékesnek erről, akkor ők isszák meg az ügy levelét. Azt jelenti például, hogy egy elvetemült nősemély a legajlasabb indokból, mert éhes pénzére, meggyilkol egy tehetetlen öreg asszonyt, egy héttel a tárgyalás előtt azonban még mindig nem lehet a vádiratot közölni, mert az illetékes hatóságok nem adnak közlési engedélyt nem látván a közérdek esetét fenntörögni.

Érdekes sajtóper járta most végig az összes jogi fórumokat. A vádlott egy neves, legelőrangú budapesti újságíró volt, aki egyik illusztrált lapban tréfás és érdekes riportot írt a budapesti állomásokról. A riport képekkel is volt tarkítva s az egyik kép aláírása a kö-

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábort előfizetőinket, akiknek a tábort postaszámuk megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tábort postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhat be.

Leszerel a görög hadsereg a blokád következtében.

(Az entente követeléseit teljesítik. — A görög kereskedelem tönkrement.)

— Reggel 2 orakor érkezett telefonjelentés. —

Budapest, június 9.

London. Szalonikiból jelentik: Az összes görög gőzösöket, amelyek Görögország felé tartanak, az entente hadinajói feltartóztatják és Maltába, vagy valamely más Földközi tengeri kikötőbe viszik. Nem tudni, hogy mi volt az az entente-követelés, amelynek megtagadása miatt a szigorú blokádöt Görögország ellen elrendelték. Azt hiszik, hogy a követelések között volt az is, hogy a görög hadsereg azonnal szereljen le.

Athén. A minisztertanács ma a király elnöklété alatt elhatározta, hogy a zászló alatt álló hadsereg 12 legidősebb évfolyamát azonnal elbocsájtják.

London. A Reuter ügynökség jelenti: Noha hivatalos közlést erről

nem adtak ki, a görög kereskedelmi flotta blokádja június hetedikén kezdetét vette. Ez a hír a görög hajózási körökben nagy izgalmat keltett. A minisztertanács permanenciában van és állandóan érintkezik Konstantin királlyal.

Roma. A Stefani ügynökség jelenti: A görög kormányt a görög kikötők hó 7. óta arról értesítették, hogy a szövetségesek cirkálói a görög vizeken megakadályozzák a hajótorgalmat a királyság kikötői között. Szaloniki kikötő parancsnokát Sarrail tábornok értesítette a rendelkezésről.

Szófia. Athénből jelentik: Az entente negyvenezer embert küldött Kavalla felé, hogy megelőzzék a német bolgár haderőket.

melynek felvételei az olasz fronton történtek látjuk előttünk ama magasszékletet, melyek hőz katonáinknak nehéz küzdelmek árán nemrég sikerült elfoglalniok. Legközelebb a H. szonmás a főszerkesztőben Hanny Weise, szenzációs detektiv-sláger.

* Nagy detektivdráma az Apollóban (Osvald Richard legújabb művének premierje). Osvald Richard finom érzékkel keresi ki a feldolgozásra érdemes és alkalmas anyagot. A ma este bemutatott „Ezüst golyó” című detektivdráma bő alkalmat nyújtott a szenzációs rendezőnek. Fésői pazarsággal rendezte meg ezt a darabot, holott a detektivdrámáknál csak másodrendű kérdés a rendezés s elsősorban a cselekmény izgalmasságát keresi a publikum. A művészi rendezés azért egy csöppet sincsen a meseszöveg rovására. Az ezüst golyó rejtélyének titokzatos története csaknem egy óra keresztül valósággal fogva tartja a publikum figyelmét s a rejtélyes történetek végtelen sorát szinte egy csapásra oldja meg. Fort detektiv, aki ügyességben és vakmerőségben felveszi a versenyt Sherlock Holmes-sel és Nick Fantommal. A páratlan sikerrel bemutatott nagyszabású detektivdrámát még szombaton és vasárnap mutatja be az Apolló-színház.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton: este 8 és fél órakor, rendezes helyarárral „Magyar nabob”.

Vasárnap: délután 3 és fél órakor mérsékelt helyarárral „Derék Fridolin”. Este 8 és fél órakor rendezes helyarárral „Mágnás Miska”.

Hétfő: délután 3 és fél órakor mérsékelt helyarárral „János Vitéz”. Este 8 és fél órakor rendezes helyarárral „Cigányszerelem”.

Kedd: este 8 és fél órakor Király Ernő vendég felléptével, a téli színház rendezes helyáraival „Legénybucsu”.

Szerda: Király Ernő vendég felléptével „Bájos ismeretlen”.

Csütörtök: Király Ernő vendég felléptével „Leányvásár”.

Péntek: Király Ernő vendég felléptével „Szibill”.

A hadi é. va.

Hadijótkonysági film, bemutatja az Uránia.

Arad, június 9.

Valódi háborús történet, amelynek nemcsak a felvétele, hanem maga a témája és a célja is az: szolgálja igazán a hadvezetőség érdekeit. Sok mindenféle hadi filmet látott már a közönség részben jót, részben rosszat, azonban még sohasem került eléje egy olyan kép, melynek minden mozzanata úgy történelmi, mint készítésben, mint előadásban kizárólag a hadvezetőség irányított, tisztán katonai jótkonysági célokra készült. Nincs olyan film, melynek annyi előkelő szereplője és annyi ritka érdekességű látni valója volna, mint éppen ennek. Zita főhercegnő és Bathold Lipóiné grófnő vezetésével vonultak fel a jótkonyság mindenütt jelenvaló asszonyai, hogy egy keretben lássa az ország a vöröskereszt a háborús jótkonyság minden lépését. A mozi megható mozzanata, az elesett hőz árvájának sorsa úgy van beállítva, hogy egyben felemelő és vigasztaló is, mert azt a tudást kelti, hogy a még ilyen főri asszonyai vannak az országban, az árváknak a sorsa mentve van.

A filmnek kétségtelenül legszenzációsabb páratlan látni valója a Skoda ágyúgyár telepe. A hadvezetőség csak hosszú tárgyalás után

és csakis a fenséges Főhercegnő kérésére engedte meg, hogy itt film felvételek készüljenek. Csak annak lehet fogalma a monarchia legnagyobb ágyúgyára szédítő arányairól, aki ezt a filmet látta. Százával sorakoznak katonák sorrendben az ágyúk. Látjuk a nagy műhelyeket, ahol az ágyúcsöveket készítik, látásuk lenyűgöz. Hatalmas daruk viszik a csöveket. Bemegyünk az olvasztókban, ahol patakokban ömlik a megolvadt tüzés érc. Dombokról emelik kocsira a hozzávaló nyers anyagot. És végül eljutunk a harctérre, ahol működésbe látjuk az ágyúóriásokat. Százecetnek osztanak nálát és éppen ezért emlékeztünkbe hozzák azokat, akik az elienség ilyen tűzésben lelik halálukat. Az ó hozzatarozóik javára került fogalomba az a film és az apró hadiárva felé akarja fordítani a figyelmet és érdeklődést.

* Me nyitó előadás a Nyári színházban.

Szombaton veszi kezdetét a nyári rendezes színház; első előadásul Jókai „Magyar nabob”-ja kerül színre. Holnap, vasárnap és hétfőn, tekintettel a pünkösdi ünnepekre, két-két előadást tart a társulat. Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyarárral a „Derék Fridolin” operett kerül színre, este 8 és fél órakor a téli idény legnagyobb slágere a „Mágnás Miska” van műsoron. Hétfőn délután 3 és fél órakor a „János vitéz” pompás operett kerül előadásra, este 8 és fél órakor a „Cigány szerelem” kitűnő operett eleveníti fel a társulat részben új szereposztással és új beállításal. Király Ernő, a Király Színház kiváló művésze kedden kezdi meg vendégszerelését; első fellépte a „Legénybucsu”, kitűnő operett lesz, utána sorra játsza legkedvesebb szerepeit, a „Bájos ismeretlen”, „Leányvásár”, „Szibill” stb. Jegyek az összes előadásokra válthatók a téli színház pénztárában.

* A rezervista kadet pünkösdi mindkét napján közkívánatra a Erzsébet mozgószínházban. Negyedszer kerül most Aradra ezen gyönyörű eredeti háborús mozgófelvétel s a közönség épp oly lázas érdeklődéssel várja az Erzsébet-mozgó két napi reprizét, mintha premierben mutatná be. A közönség a helyek nagyobb részét letoglatta már, hogy biztosíthassa magának ezen szenzációs felvétel megtekintését. Csupa háborús hangulat ez a kép,

Miért nem internálják a genuai herceget.

(Botrány az olasz képviselőházban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 9.

Luganó. Az olasz képviselőházban tegnap nagy vihar játszódott le. Az ülés elején Galenca kormánypárti képviselő Kitchener emléket ünnepelte. Kijelentette, hogy az angol flotta bírja a tengerieleti hatalmat.

Erre Matorri szociálista képviselő közbekiáltott: Látjuk.

A megjegyzésre óriási zaj keletkezett. A kormánypárti képviselők tiltakoztak a megjegyzés ellen.

— Ki az osztrákokkal, le az osztrák ügynökökkel, — kiáltották a szociálisták felé.

Galenca felháborodással ostorozta a német flotta cselekvését, mire a szociálisták felől újabb közbekiáltások hangzottak el:

— Talán csak nem akarják tagadni, hogy a német flotta elutott az angol flotta elől — mondotta Galenca a közbekiáltók felé. Szavait nagy zaj fogadta.

Ezután Salandra válaszolt Turatti szociálista képviselőnek az internáltak dolgában előterjesztett interpellációjára. A szociálisták ismét közbeszólasokkal zavarták a miniszterelnököt.

— Épp ön hozta be az osztrákok uralmát Olaszországba — kiáltották Salandrának.

— Fogják be a szájukat osztrákok zsoldosai — válaszoltak Salandra hívei.

— Ti hívtátok Olaszországba az osztrákokat, ajasok, betyárok, zsoldosok, — kiáltották a szociálisták.

Turatti Salandrának válaszolva kijelenti, hogy interpellációját azért tette meg, mert tudomása van arról, hogy sok olasz alattvalót csak azért internáltak, mert német teleségük van. Ha ez igaz, miért nem internáltak egy magas állású személyiséget is, aki német hercegnőt vett feleségül.

— Ki az? — kiáltják közbe.

— Az ország helytartója, a genuai herceg — feleli Turatti nagy derűltséggel.

Ezután a kamara a miniszterelnök válaszát 246 szóval 45 ellenében tudomásul veszi.

Hatszor nagyobb az angol veszteség a németnél

(A jütlandi tengeri csata mérlege. — Hat dreadnought pusztulása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Az angol hivatalos jelentés a jütlandi csatáról a veszteségek pontos beismerésével még mindig késik. Lehet, hogy az admiralitást most a Kitchener pusztulása felett érzett gyász és a pusztulás bekövetkezéséért való felelősségérzet eltolja és feleslegesnek tartja, hogy a szomorú briteket a veszteség teljes mértékének feltárásával még jobban elszomorítsa. A németek már megtették utolsó kimerítő jelentésüket, amely a május harmincegyedikéi csata összes német veszteségeit híven tárja fel.

Tengeri csatáról lévén szó, nem szabad szem elől tévesztani, ami ezeknek a harcoknak természetéből folyik, hogy a csata színhelyén bekövetkezett veszteségek nem véglegesek. Igen gyakori eset, hogy csatasorból sérülten kivonuló és vontatóhajókkal, a flotta más egységeivel támogatott sebességgel újában — hogy így mondjuk: a kórház felé vándorolva sülyed el. Mert a tengeri csatában mindkét fél súlyos sebeket oszt. Japán leírásokból például mit sem tudunk meg arról, amit a csuzimai tengeri harc semleges leírói felsorolnak, hogy a japán flotta, amely oly hallatlanul fölényes győzelmet aratott az oroszokon, az ellenség harmincegy nagyobb hajóegységéből huszat elsüllyesztett, hatot elgogott és csak négy tudott menekülni, hogy a Togo admirális ily grandiózus győzelme után még a nagy japán csatahajók közül is kettő súlyos sérüléseket szenvedett, a cirkálók közül meg épen több közel volt az elsüllyedéshez és csak a flotta-bázis közelségének köszönhető, hogy hazaért. A tengeri harcban a leggyőzött is erős csapásokat tud mérni a győztre.

En a jütlandi csatában sem történt másképpen. A német és angol előadások összevetésével most már nagy valószínűséggel meg lehet alkotni a csata mérlegét. Részint az angol hivatalos jelentés, részint a semleges források és fogságba esett angol tengerészek vallomása segítségével megerősített német híradások nyomán a következőkben összegezzük a veszteségeket:

Anglia veszteségei két dreadnought sorhajó a Queen Elisabeth osztályba tartozó 28960 tonnás Warspite és az Iron Duke osztályba tartozó 27800 tonnás Marlborough. Az utóbbi minden valószínűség szerint az angol partok közelében sülyedt el, ahová elvonszolták. Négy dreadnought-csatacirkáló a 27600 tonnás Queen Mary és 26800 tonnás Princess Royal, a 20300 tonnás Invincible és a 19050 tonnás Indefatigable. Négy páncélos cirkáló a Detence (14800), Black Prince és Warrior (egyenként 13750), a Warrior is már hazavonszolás közben sülyedt el és az Euryalus (12190). Egy kis cirkáló az 5500 tonnás Birmingham, három torpedóromboló vezérhajó (1900—1900 tonnásak), a Tipperary, Nestor és Alcanta és hat, névszerint is ismert (1000—970 tonnás) torpedóromboló az Ardent, Fortune, Nomad, Shark, Sparrowhawk és Turbulent. Egy tengeralattjáró (1000 tonnás). Ez nem kevesebb, mint huszonegy hadihajó kétszázhuszonezer százitis tonna tartalommal. Nem érdektelen tudni azt sem, hogy az elsüllyesztett hajókon csupán a legnehezebb tüzérségi kárt számítva, tizenhat 38, ugyanannyi 24 és szintén tizenhat 30,5, valamint harminc-

nál több 28 centiméteres ágyú került el a tenger fenekére.

Németország veszteségei ezzel szemben a következők: egy dreadnought csatacirkáló a 28000 tonnás Lützow, egy sorhajó a 13200 tonnás Pommern, négy kis cirkáló és pedig a Wiesbaden (4900), Rostock (4900), Elbing (4500) és Frauenlob (2700), végül öt 600 tonnás torpedóromboló. Összesen tizenegy hajó halvanegyszekerétszáz tonna tartalommal. A veszendőbe ment nehéz tüzérség nyolc 30,5 és nyolc 24 centiméteres ágyú.

Az embervesztéseket, — amely a megmentettek számának ismerete nélkül meg nem állapítható — sehol nem számítottuk, de hogy e tekintetben is sokkal nagyobb az angoloké, az kétséget nem szenved, hiszen két admirálisuk: Hood és Arbuthnot ellentengernagyok is életüket vesztették.

Anglia tehát a jütlandi csatában számszerint kétszerannyi hajót, dreadnoughtokban hatszor annyit, tonna tartalomban három és félszer, nehéz tüzérségben pedig ötször annyit veszített, mint Németország. Orsiai vereség ez, ha tudjuk, azt, hogy a csatában a könnyebb hajónemekből eltekinthetve, huszonöt dreadnought-csatahajó, hat csatacirkáló legalább, négy páncélos cirkáló harcolt angol részről, a németek 16 csatahajója, öt csatacirkálója és hat régebbi sorhajója ellen.

Hamis bizonyítványok gyarosa.

(A titokzatos Pálföldi. — A pesti távirtdászkiasszonyok bizonyítványai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, június 9.

Május 27-én a főkapitányságra telefonált egy postáskiasszony és közölte, hogy biztos tudomása van arról, hogy a főpostán, de különösen a távirtdánél sok olyan nő van, akiknek hamis a bizonyítványuk. A rendőrséggel hiába faggatta a kiasszonyt, a nevét nem akarta megmondani és csak annyit közölt, hogy N. L. postáskiasszonynak, egy gazdasszony leányának, szintén hamisított bizonyítványa van.

A detektívek N. L. postakezelőnőt a főpostán találták meg. Vallatásra fogták s a leány beismerte, hogy egy gyorsíróiskolában megismerkedett egy Pálföldi nevű emberrel, aki megígérte neki, hogy csekély fizetés ellenében tanítói fogja, sőt nagy utakkal való összeköttetése révén szerez neki a polgári iskola IV. osztályából bizonyítványt. Pálföldi megszerezte a bizonyítványt, amely természetesen hamis volt és ennek alapján N. L. bejutott a főpostára.

Pálföldit a rendőrség tegnap kinyomozta és bebiztosította a főkapitányságra, ahol bevallotta, hogy a hamisított bizonyítványokat ő hozta forgalomba. Hogy hány bizonyítványt hamisított, azt nem mondta meg s azt aligha lehet majd megállapítani, mivel a bizonyítványokat közjegyzőileg hitelesített másolatokban nyújtatták be a hivatalokba. A bizonyítványblankettákat egy nyomdásznaál készítette, akinek ötven darabot rendelt.

Pálföldinek egyébként Papp Ferenc a törvényes neve, Kolozsváron született, 47 éves és már régi ismerőse a rendőrségnek. 1904-ben hat évi börtönre ítélték lopásra való felbujtásért. Akkor egy pénzeslevélhordó leányának udvarolt és ravette a leányt arra, hogy apja pénzestáskáját, amelyben huszezer korona volt, lopja el. A leány ellopta a táskát és napokig tartott, amíg kiderült, hogy ki bujtotta tal a lopásra. Alig került ki Papp Ferenc a börtönből, sikkasztott és lopott s ezért két évi börtönre ítélték. Papp Ferencnek államtudományi államvisgája van, de már régen elszűnt. Az utóbbi időben ügynöksésködött és apró aszdeléseket követett el. A rendőrség letartóztatta.

Oroszország hajszoita háboruba Szerbiát.

(A bukaresti amerikai követ teleplezése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bukarest, június 9.

Az „Osterreichischer Rundschau“-ban „Egy szerb“ aláírással érdekes cikk jelent meg a háboru előtti Szerbia utolsó napjairól. A cikkíró megállapítja, hogy a világháboru okozója, minden más rugótól eltekintve, közvetlenül Oroszország volt.

A „Bukarester Tagblatt“ június 7-iki száma vezető helyen foglalkozik az osztrák lap cikkével és ahhoz, feltűnő betűkkel szedve, a következő megjegyzéseket fűzi:

„A cikk írójának igaz megállapításait a következő elvitathatatlan tényekkel bővíthetjük ki: 1914. június 25-én, vagy 26-án Wopicka Károly, Amerika Bukarest—Szófia—belgrádi követe Szarajába érkezett Belgrádból, ahol több napig tartózkodott.

Wopicka közölte a hivatalos román körökkel, valamint más Szarajában tartózkodó diplomatákkal, hogy Pasic szerb miniszterelnök kijelentette előtte, miszerint kénytelen elfogadni az osztrák-magyar ultimátumot, miután más kivezető útja nincsen a bonyodalomból.

A következő napon azután nagy meglepetéssel értesült a szarajvai diplomáciai kar arról, hogy Szerbiában elrendelték az általános mozgósítást és ennek kapcsán az a hír terjedt el, hogy a 24-éről 25-ére hajló éjszakán a szerb kormány egy 2000 szavas táviratot kapott Szentpétervárról, amely az osztrák-magyar követelések visszautasítását, valamint a szerb hadsereg mozgósításának elrendelését tanácsolta, bejelentvén egyben Oroszország hasonló intézkedésének megtételét.

A „Bukarester Tagblatt“ így végzi cikkét: „Hogy Oroszország közvetlen okozója volt a világháborúnak, ez kétségtelenül kiderül tehát a bukaresti amerikai követ fent idézett nyilatkozatából. Amennyiben azonban a sorainkban kifejtettek nem felelnének meg az igazságnak, kérjük öszközlelését, a követ urat, hogy csejolja meg ezokat.“

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hírlap. Az „ARADI KOZLONY“-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Marghiloman a jövő embere Romániában.

(Russzofilek egysége és bomlása. — Új győzelmeink hatása Bukarestben.)

ARADI KÖZLÖNY.

Bukarest, június 9.

A Filipsescu vezetése alatt álló russzofil-párt teljes feloszlásának egyre kétségtelenebb jelei mutatkoznak. Nap-nap után növekszik a kilépők száma. Fa-ko Jonescut is egyre-másra elhagyja kisszámú pártjával. A két russzofil frakciónál kilépők egy része a liberális kormány-pártiak csoportjához, másik része pedig Marghiloman folyton növekvő táborához csatlakozik.

Bukarest. A „La politique” jelentése szerint Blondel bukaresti francia követ csak két hónap múlva távozik Bukarestből. Addig, bár az új követet már kinevezték, ő vezeti tovább a követség ügyeit.

Bukarest. C. Manu, Romania konstaninápolyi követe Bukarestbe érkezett, hogy kormánytörvényeket vegyen át a török-román kereskedelmi tárgyalásokra vonatkozólag.

Bukarest. A bukaresti „Libertatea”-ban olvastuk a következő érdekes sorokat: Take Jonescutnak, az angolok legyőzhetetlensége bukaresti képviselőjének bizonyára nem volt annyira az a banket, amelyet a „vimerült, kiéhezett, blokált Németország” romániai ellen-ségei a tisztelésre rendeztek. Mert a tengerek koronázatlan királynője, Anglia, amely két esztendő alatt megirigyelte flottájától azon

megtiszteltetést, hogy egyetlen támadást is megkíséreljen a német partok ellen, mialatt a német hajóhad egyre nyugtalanítja az angol partokat, ime a tengerek királynője most a legborzalmasabb vereséget szenvedett el, a melyet csak a tengeri háborúk történelme ismer.

Az angol flotta 15 hatalmas egysége szállt le a tenger fenekére a számban kisebb német hajóhad vakmerő támadásánál. Német- és Ausztria-Magyarország, amelyek 300.000 négyzetkilométer orosz területet, 10 gazdag francia vármegyét, egész Belgiumot, Szerbiát, Montenegrót és Albániát, valamint tekintélyes olasz földterületet megszállva tartanak, nem tudnak felmutatni egyetlen olyan győzelmet, amely a skagerraki diadal fényével vetekedhetnék.

A legyőzhetetlen Anglia olyan döntő csapást kapott, mint egykor a franciák Tratalgalárnál. Majd ha egyszer a szenvedelmek elűnnek és az erősek ismét győzelmet méltóztató alant át, akkor majd az egész világ méltányolni fogja tudni a németek skagerraki győzelmét, amely ma néma csodálattal ragad bennünket. Még azok sem vártak ilyen meglepetésre, akik Németország erejét ismerték. Ki gondolta volna, hogy a fiatal német flotta ilyen megsemmisítő vereséget mérjen a legyőzhetetlen angol flottára. Ezáltal is megszereste tehát magának Németország a jogot, hogy Európának a kezét diktálja, az Anglia legyőzhetetlenségéről szóló mese pedig minden időkre szétfoszlott.

Másfél millió koronás befektetéssel fejlesztük a Martát

(A gyár telket ker a városról. — A gyáralapító bizottság határozata.)

az Aradi Közlöny tudósítói.

Arad, június 9

Arad város évek hosszú során át, sajnos, a saját hőrév volt kénytelen megtanulni, hogy mennyire káros az a városi politika, amely nem egyedül abban látja a végsőt, hogy mennél több munka alkalom keletkezzék a területén. Ha valamennyi filantropja az ország-nak könyöradományait itt osztaná szét, akkor sem lenne boldog ez a város. Ellenben a rüsztozó gyárkémények és a zakatoló gépek zaja életet és fejlődést jelent. Ennek az igazság-nak vérré kell válnia minden polgárban, mert a háborús nagy krízist csak azok a városok elix tui, amelyekben a harctérről visszatérő kősök munkát találnak és családjukat eltarthatják. Ezért a cél: kell dolgozni a tanács-nak és törvényhatóságnak.

Ebből az egyetlen helyes szempontból ítélve meg a város helyzetét, a legnagyobb rokonszenvvel kell üdvözölni a Martának azt a kérését, hogy gyáralapítók kibővítése céljából telket ker a városról. Ez igazi és reális városfejlesztés. A részvénytársaság beadványában igen érthetően és őrvendatosan indokolja meg, hogy a fejlesztést az autópár fejlődése elkerülhetetlenül teszi és a nagy külföldi érdeklenség körébe jutott gyár a háború után telakuria venni a versenyt a kontinens legelső rangú telepével, mert gyártmányai kielégítik a legmesszebb menő igényeket. Még a háború

al tt másfél millió koronát óhajtának építkezésekre, berendezésre fordítani, de rövidesen még egyszer emegit, hogy az aradi telep a tökéletesség legmagasabb fokára álljon. Gazdasági és szociális szempontokból is fontos a gyár fejlődése, mert míg kezdetben 200—300 munkást és 70 hivatalnokot alkalmazott, addig ma már 650 férfi munkása van, de ez a szám a fejlesztés folytán megnövekszik. Csak 1915-ben 800 ezer koronát fizettek ki munkabérekben és adókban. A városnak tehát kösveve többszörösen megtérül annak a teleknek az ára, amelynek átengedését kéri. A harctérről visszatérő férfi lakosság munkát talál és nem esik a város telése. Ellenkező lenne az eset, ha a kérésmet a város nem teljesítené és a gyár fejlődését megakasztaná.

A gyáralapító bizottság ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a kéréssel. A polgármester felolvasta a részvénytársaság beadványát, amely igen szimpatikus fogadtatásban részesült. Beavattatja a polgármester a kért teltek helyszínrajzát, amely szerint annak területén 17,300 négyszögöl, bemutatatta továbbá amaz épületek vázlatrajzát is, amelyeket a város által átengedendő telken óhajt építeni a Martának.

— A városnak figyelemmel kell lennie a gyár fejlődésére, monotta a polgármester, de nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a város a háború következtében igen nehéz helyzetbe került, tehát teljesen díjtalanul nem adhatjuk át a kért területet és méltányos, hogy a részvénytársaság mersékelt árat fizessen érte.

— Azt indítványozom tehát, — folytatta — hogy a kért 17,300 négyszögöllet 120,000 koronáért adjuk el a gyárnak azzal a feltétellel, hogy azt kizárólag gyári célokra használhatja és hogy hat év alatt tartozik beépíteni. Ha ez idő alatt a bemutatott tervek szerinti beépítés nem történik meg, akkor jogában áll a városnak aránylagosan visszatérítendő összegért az üres telket visszavásárolnia. Ugyanez a jog megihesse a várost akkor is, ha nem gyári célokra akarnák a telket felhasználni. Köztlen továbbá a gyár a város részére épített garázs haszonbéréről 1916. július elsejétől lemondani és hasonlóképpen mondjon le arról a 70 korona havi béréről, amely a város az ugynevezett tanító autómobilért fizet a Martának.

A bizottság határozatának kimondása előtt szólt kért Múlek Lajos dr. és arra figyelmeztetett, hogy a városnak jól meg kell gondolnia, miként jár el egy olyan gyár szamben, amely oly nagyszerű alapításnak bizonyult, mint a Martának. Támogatni kell és nem nehezség ker támasztani. Kaszárnyákat akart a város nagy békésüdséggel építeni, nona azokról nem mondható el, hogy produktív befektetést reprezentálnak a város részére, tehát akkor oda kell törekedni, hogy áthághatatlan nehézségeket ne támasszunk. Helyes lenne, ha a polgármester személyesen tárgyalna a részvénytársasággal.

— Azt az elvet szívesen fixírozni — mondotta Varjassy Lajos dr. — hogy a gyáralapításokat a legmesszebbmenőleg támogassa a város, a virágró telep-eket pedig a méltányosság határain belül.

Staubert József helyesnek találja Múlek bizottsági tag ur álláspontját, főleg most, amikor a fővárosi pénzügyi intézetek Aradra is kiterjesztik működésük körét és letelepülésükkel új vérkeringést hoznak a város gazdasági életébe. Ezek most figyelemmel kísérnek mindent, ami Aradon történik s bizony kíváncsok, hogy ezen intézetek működése ne betétgyűjtések és a váltószámításokban merüljön ki, hanem új vállalatokat, új alapításokat hozzanak ide. Látniok, érezniok kell már most, hogy ebben a városban megértéssel és szeretettel karolják fel azt, aki ipart és életet terem. Az utóbbi időben a törvényhatóság egyik-másik tagja olyan tendenciát áruít el, mintha a meglévő vállalatok megbénításában jártna örömet. Ennek nem szabad a jövőben megtörténnie. A bizottság esután elfogadta a polgármester javaslatát.

VÁROS ÉS MEGYE

Folytatólagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1916. évi június hó 14-én d. u. 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 21. A tanács beterjeszté néhai Hermann Gyula és neje Gutziáhr Mária által létesített alapítványról szerkesztett alapító levelet. 22. Özv. Bloch Henrikné telebbesése a tanács 12661 és 13148—1916. sz. határozatai ellen, papírszállítás alól való felmentése tárgyában. 23. Özv. Blázs Jánosné, özv. Mészáros Jánosné, özv. Denczig Béláné és Luczai Jánosné nyugdíj folyósítását kéri. 24. A tanács előterjesztése a minisztériumnak az 1916. évi gabona termés sar alá helyezése tárgyában kért rendelete egyes rendelkezéseinek megváltoztatása tárgyában.

Eltitkolja az orosz vezérkar a harcok orosz színterét.

(Egy év óta elhagyott terület, veszteségek. — A nagy offenzíva.)

Dajka tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 9.

A Pester Lloydnak jelentik Bécsből: A tegnapi orosz jelentés szerint az orosz vezérkar elővigyázatosságból nem közli azokat a helyeket, ahol az oroszok legutóbbi sikereiket kivívták. Ilyenek körök nem tudják megérteni, hogy milyen katonai okok kényszerítik az orosz vezérkart ezeknek a helyeknek elhagyására, mert csak nem hiszik, hogy ellentételek nincsenek tisztában a földrajzi helyzettel, ahol ezek a harcok letolynak. A magyarázata a dolognak az, hogy nem katonai, hanem politikai okokról van szó. Tudomásunk van arról, hogy annak idején az orosz vezérkar elhagyta az orosz lakosság előtt, hogy mennyire nyomon követték az orosz csapatokat és megelégedett azzal, hogy csupán azt jelentette, hogy az orosz frontot visszavették. Attól tartanak, hogy most ezeknek a helyeknek utólagos közlése nagyon rossz benyomást keltene az orosz közvéleményre. Az orosz vezérkarnak ez a kényszerűsége jelzi legjobban az orosz nép hangulatát.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Olyka és Mlinov között legkülsőbb állásainknak elrendelt visszavonulását utóvédharcok közben végrehajtottuk. Új állásainkon Luck körül a Styr mellett sokkal jobb a terepviszonyok és a védelem kevesebb áldozattal jár. Már az alsó Styrnél az ellenség nem tudta megközelíteni frontunkat, ép oly kevéssé Viszniovciknál és Szapanovnál, ahol minden orosz támadást visszavertünk.

Csernovic. Pflanzler-Baltin tábornoknak vasárnap rendkívül fontos missziója volt: az ellenség erősebb támadását kellett visszavernie, amelyet beszarabiai és Doyeszerfrontunk ellen intézett. A támadás idején Csernovic városa megőrizte nyugalmát.

Az orosz támadások rendkívül hevességgel reggel négy órakor kezdődtek és hogy harc folyik, azt nemcsak a városba hallatszódó ágyuzásból tudták meg a csernoviciek, hanem egyéb külső jelekből is. Már az első reggeli órákban ugyanis számos repülőnk szállott föl Csernovic mellett és indult el a front irányában. Csernovicből meg lehetett figyelni, hogy repülőink mint találkoznak az ellenséges aeroplánokkal, amelyek hamarosan kitértek a harc elől és menekülni igyekeztek. Repülőink üldözték őket még az ellenséges átlások fölött is, és bőségesen dobtak bombákat az orosz csapatokra és községekre.

Csakhamar pergőtüz hallatszott a front felől a városba. Utegeink eleinte hallgattak, az óra felé azonban észrevették, hogy kötött légelhajókat löbcsátják, ami biztos előjele annak, hogy nemsokára megszólalnak a mi ágyúink is. Csakhamar mindkét részről megindult az ágyupárbaj, földrengésszerű morajlás hangzott és folyton reszkettek a falak és az ablakok. Az ellenség a tüzérségi előkészítés dacára sem merészkedett délig gyalogsági támadásra. Csak később indultak rohamra az első támadó oszlopok, amelyek azonban kon-

centrált tüzelésünk következtében nem juthattak előre.

Egész délután tartott a tüzérségi harc és az ellenség különösen Okna vidékén hatalmas gyalogsági támadásokat is intézett állásaink ellen, amelyeket azonban mindannyiszor visszavertünk. Ezekben az orosz támadásokban, hír szerint, francia műszaki csapatok is résztvettek. Csernovicba hozott orosz foglyok elbeszélése szerint a parancsnokok a támadás megkezdése előtt beszédet intéztek a csapatokhoz, amelyben figyelmeztettek őket, hogy arról van szó, hogy az orosz becsületet helyreállítsák Európa szemében. Az orosz tiszték és a legénység azonban még sem hisz az offenzíva sikerében.

Estefelé visszatértek az osztrák-magyar repülő Csernovicba és miután az ágyútüzelés is elhagyott, a város lakossága nyugalomra térhetett.

Csernovicotól északnyugatra nem esőkkendő hevességgel folytatódott a harc. Június 4-én, kilenc óras pergőtüz után, az oroszok régi metódusuk szerint óriási emporionégeket küldöttek rohamra. Állásainkból három egymás után következő rohamot vertek vissza és ez alkalommal csapatainkat hatásosan támogatta tüzérségünk, amely a délután folyamán az ellenséges ütegek egy részét elhagyattatta. Orosz részről messzebördő ágyúk is dolgoztak.

Estefelé némileg elhanyagolt a harc, azonban június 5-én már kora reggel ismét fölújult előbbi hevességgel.

Mezei munkára hívják a tanulókat.

(Dálnoki Nagy Lajos alispán felhívása.)

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Arad, június 9.

Aradmegye gazdasági bizottsága, amelynek a háború alatt az a legfontosabb feladata, hogy gondoskodjék a megye minden bevétehető földjének hasznosításáról, az erre szükséges munkaerőről, hivatásának teljes odaadással felel meg. A gazdasági bizottság határozatából most Dálnoki Nagy Lajos dr. Aradmegye alispánja a következő felhívást intézi a megye közönségéhez:

— A világháború ránk nézve győzelmes befejezése nemcsak a harcok küzdő csapatai vétségétől, hanem attól is függ, hogy az itthon maradtak fokozott mértékben teljesítsék azokat a kötelességeket, amelyet fölünk a háborús szükségletek rendszeres és fennakadás nélküli kielégítése megkíván.

Hazánk, mint mezőgazdasági állam, ezeknek a szükségleteknek a kielégítésében elsőrangú helye, s a mezőgazdasági munkások aktív részvételével a magunk és szövetségeseink harcosszeregét, a hadsereg és a polgári társadalom kielégését egyaránt szolgálja.

A folyó idők korábbi befejezése lehetővé teszi, hogy a hazai középiskolák tanulóit is kivételesen részlet a mezőgazdasági munkálatokból. Egyetlen segítőkész sem mellékes és megkülönböztető akkor, amikor a békében dolgozó mérlegesek hasonlóan harcolnak védik minden javunkat.

Ezeknek a figyelembe vételével azon felhívást intézem a hazafias érzületű középiskolai

ifjúsághoz, hogy azok, akik már 14-ik életévüket betöltötték, a folyamatban levő mezőgazdasági munkákban leendő részvétel céljából az illető város, vagy község közigazgatási hatóságánál jelentkezve, kezük munkájával hazánk önvédelmi harcában, tehetségükhöz mértén szintén részt venni és a föld termésének betakarítása érdekében közreműködni igyekezzenek.

Városatyák kirendelése a piac ellenőrzésére.

— Panaszok a rendőrség ellen. — A közéletmezesi bizottság piac biztosi állást követel. —

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Arad, június 9.

Végre tehát minden a feje tetejére van állítva ebben a háborúban. A kereslet és kínálat törvénye, a piaci rendtartás, a hatósági intézkedések, szóval mindaz, amitől azt vártuk, hogy megvéd bennünket az élelmiszer uzsora karmaitól. Ma délután a közéletmezesi bizottság ülésén kitűnt, hogy semmi sem ér semmit, mindezen megnyaklód nélkül arra, amerre akar. Rossz a rendőrség, rossz a kofa, rossz a piac és rossz az élelmiszeri bizottság, amely olcsóbb árakat akar. Egymást okolták a bizottság tagjai a sok baj miatt és az elkeseredett vitának az lett a vége, hogy új állást kell szervezni: a piac biztosi állást.

A piaci drágaság miatt intézett támadást Múlek Lajos dr. a rendőrség ellen, amely nem ellenőrizi eléggé az árakat, akik a nagy bőség ellenére is horribilis árakkal szarolják a közönséget. Szigorú büntetést sürgett a visszaélések ellen, mert csak az elrettentéstől vár javulást. A rendőrség ellenőrzését elégtelennek látja és azt tapasztalja, hogy a rendőrök telességei maguk is kotáskodnak. Kéves a rendőrszervezés a piacon, a rendőrök pedig vegzik a kötelességüket.

— A rendőrök megbízhatatlanságát — szöri közbe Joo Bela — tel kell állítani a piaci biztosságot.

— Az árakat meg kell rendszerabályozni — folytatta Múlek dr.

— Akkor elmaradnak a piacról — kiáltotta Hoffmann Antal és Maresch Gyula — már megjártuk ezzel a bölcsességgel.

— Tessék az uraknak bölcsőbb indítványt tenni, szívesen meghajlok előtte, de azt nem engedhetjük meg, hogy maga a közéletmezesi bizottság védje a folytonos árdragítást. Láttuk, hogy múlt heti határozatunk folytán Zubor Andor főjegyző közbenjárásának sikerült az új aradi főszolgabírósnak eredményt elérni és sok piaci áru jött Aradra és olcsóbb is lett. Nekünk kötelességünk a közönséget védeni. Egyelőre csak a rendőrököt vette védelmébe Zubor főjegyző, aki kijelentette, hogy egyetlen rendőr telessége sem árusít, a városi ártorban alkalmazott asszony pedig a város által odabentelt zöldeget adja el. A burgonya és hagyma ezért lett olcsóbb, mert beszüntették a szállítási igazolványok kiadását. Maga is pártolja a polgári piac biztosi állás kirendelését, mert segítségére lenne a rendőrségnek. Ezt a tisztelet törvényhatósági tagoknak kellene el látniok.

Meg kell állapítani, hogy a rendőrség igen intenzív piaci szolgálatot teljesít. Ha nincs elég ereje a mizériák megszüntetésére, az nem az ő, hanem az eszközeinek a hibája. A kormány hatalmat nem ad a község, az emberei pedig a harcok során vannak.

A bizottság javasolja a tanácsnak, hogy foglalkozzék ezzel a kérdéssel és a piaci mi-sériákkal általában.

Ezután Lóos Rezső helyettes polgármester, a bizottság elnöke, bejelentette, hogy a földmivelésügyi miniszter a főváros tanácsát bízta meg a burgonya kiszállításának rendezésével. A főváros Aradnak is ajánl burgonyát megvételre. A bizottság kéri a fővárost, hogy ismeresse meg a várost feltételeivel.

A bizottság végül foglalkozott az új termés-értékesítési rendelettel és azt javasolja a közgyűlésnek, hogy annak több sérelmes intézkedése, valamint hiányai miatt írjon fel a kormányhoz.

Német zászlóshajó tisztje a jütlandi csatáról.

(Rosszul lőtt az angol tüzérség. — Követte a német flottát a távozó angolt.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 9.

A berlini Lokalanzeiger munkatársa beszélgetést folytatott egy tengerész zászlóssal, aki részt vett a május 31-ről június 1-re lefolyt jütlandi csatában. A tengeri ütközetről ez a tiszt a következőket mondta el:

— Május 31-én 4 órakor jelentették, hogy ellenséges hajók közelednek. Hajóink harora készen állottak és amint az ellenséges hajók feltűntek, a Wiesbaden mindjárt haroba is keveredett velük, majd a haroba beleszólt a Frankfurtra is. Az Ostrieland, amelynek fedélzetén én tartózkodtam, az első hajóraj zászlóshajója volt.

Hajóinkról csakhamar négy ellenséges páncélos pillantott meg, amelyek a Lovatott osztályba tartoztak. A szél nagyon kedvező volt nekünk, a nap azonban előbb ellenlök, vagy az ellenséggel szemközt sűrűt. Délután 6 óra 40 perckor történt az első lövés az Ostrielandról. Nemsoára ezek után az ellenség hajóraján több tüzet vettünk észre. Az angolok állandóan nehéz tüzérségükkel lőttek. A harc félbeszakítás nélkül folyt. A küzdelem alatt részünkről egy hajó sem süllyedt el, az ellenségnek egy torpedópusztítóját azonban elsüllyesztettük. A Wiesbadenben ugyan tűz ütött ki, de a harc e szakában még a tengeren volt. Ebben a pillanatban egy újabb angol torpedópusztító süllyedt el. Az ellenség tüze folytonosan fokozódott. Ugyilátszik folyton erősítéseket kapott. Az angolok tüzérsége azonban vagy rövidre, vagy távolra lőtt. Késő este egy angol páncélos az Achilles-osztályból a levegőbe repült.

Féltizenegy órakor az egész flottánk együtt volt. Ekkor kaptak parancsot a torpedópusztítók az ellenség ellen előnyomulásra. A hatás nemakára mutatkozott: angol részről elhallgatott az ágyuzás. Mi vártuk az ellenséget, de hiába. Visszafordultunk. Voltak ezután még éjjeli ütközések, melyekben gyors cirkálóink és torpedópusztítóink vettek részt. Követtük az ellenséget és láttuk, amikor az ellenség részéről egyes hajók égve elsüllyednek. Reggel 2 óra 15 perckor alig kétszáz németnyi távolságban észrevettünk egy angol páncélosot. Tűz alá vettük és minden lövés talált. Ot sortüz után az egész hajó lángba borult és azután elsüllyedt.

H I R E K. — LEGÚJABB.

Ejjele 3 órakor érkezett telefonjelentés.

London. Az admirális hivatalosan közli, hogy a tengeri tisztekből, altisztekből és legénységből a Queen Maryről 1200, az Invincible-ről 968, a Dalmacéről 860 ember, a Hampshire-ről 33 tiszt veszett a tengerbe.

Basel. Londoni hírek szerint az angolok a skagerraki ütközetben hivatalos jelentés szerint összesen ötszáz tisztet és ezek között három tengerenagyot vesztek.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelentései Brüggeből: Junius nyolcadikán reggel a flandriai tengerparton nagy távolságból tüzérvare fejlődött ki a német előrsi naszádok és ellenséges monitorok és torpedónaszádok közt. Több sortüzünkről megállapítottuk, hogy találtak. Az ellenség ezután Dünkirchen irányában visszavonult. A német hajókat semmitéle kár nem érte. Délután egy tengeri repülőgéppünk lelőtt egy francia repülő gépet. A benülőket egy a közelben tartózkodó német tengeralatti mentette meg és hozta a kikötőbe.

Berlin. Rotterdamból jelentik: Újabb részletes hírek szerint megállapítható, hogy a Hampshire elsüllyedése egy német tengeralatti és nem akna által történt.

Bécs. Osztrák-magyar tengeralattjárók és azok a múlt hónap folyamán az entente 56 hajóját pusztították el összesen 111,000 brutó tonnatartalommal.

Kopenhága. Angol jelentések szerint egy japán hajóraj Angliába érkezett. A hajóraj valószínűleg orosz csapatok szállítását fogja kísérni Franciaországba. Angliából az a hír terjedt el, hogy legközelebb úgy a tengeren, mint a szárazföldön részt fog venni az európai ütközetekben.

Frankfurt. A Vaux erőd francia védője Raynald őrnagy a németek fogságába került.

Zürich. Felsőolaszországi utasok elmondják, hogy szemben hivatalos jelentésekkel, melyek tagadják a felsőolaszországi városok kiürítését, még a múlt héten is tartott a kiürítés. Így a Bergamói arzenált és a katonai raktárakat is kiürítették.

Budapest. Hueber őrnagy a Pester Lloyd katonai kritikusa a mai hivatalos jelentés kapcsán a következőket írja:

— Nehéz ágyúink megkezdtek a tüzérségi támadást a Lisser hegy ellen, amely a Primolam váröv nyugati páncélos erődje. Ebből az a tény konstataható, hogy sikerült a nagy terepnehezségek ellenére is nehéz ágyúinkat tovább előrevinni. Most már majdnem bizonyosra vehető, hogy az olaszok nem akadályozhatják meg Primolano várának elesését. Ha pedig Primolano vára elesik, akkor végleg elesetek az olaszok annak tehetőségétől, hogy a Sugana völgyben tarthassák magukat és ezt a területet nemcsak gyorsan

es egészen ki kell üríteni, de a legkedvezetlenebb körülmények közt kell vegezniük ezt a kiürítést.

— Az oroszok ottentzvája az utóbbi két napban mintha ellanyhult volna.

— Kitüntetések. Budapestről telefonálta tudósítónk: A király Kucsera Hugó nyugalmazott altábornagynak, aki a háboru alatt vount nyugalomba és nemrég elhunyt, egy gyaloghadosztály sikeres vezetéséért a II. osztályu katonai érdemkeresztet, Mosiog Ecső főindendánsnak a Ferenc József rend középkeresztjét, Martiny Hugó, Stöger Rudolt, Fata Henrik, Henriquez János lovag és Schmidt Albert gyalogsági tábornokoknak a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— Hughes bíró a köztársasági párt elnök jelöltje. Washingtonból jelentik: Hughes bíró nagy szótöbbséggel vezet ellenfelei és Rosewellel szemben és valószínű, hogy Hughes jelölése, mint a köztársasági párt jelöltje bizonyos.

— Az árvaszék köszönete. Arad város árvaszéke az Aradi Közlöny kiadóhivatala útján harmincöt korona adományt vételezett be a hadiárva-alap javára a gyámpénztárba. Ezt az összeget a gyámpénztárból most kiutalták s utasították a pénztári hivatalt, hogy az alapnál további rendelkezésig gyümölcsöző kezelés alá vegye. A feletti összegből öt koronát Vértés Ignác Borosjenőből, tíz koronát Fárka György Battonyáról küldött, amelyért nevezett adományozóknak nemes szívből jött adományokért köszönetünk nyilvánítjuk. Az Elekrol N. N. által küldött 20, azaz husz koronát személyesen megköszönni képtelenek lévén, ezen egyén részére köszönetünk nemesoelu adományáért a közvetítő tekintetes Aradi Közlöny kiadóhivatala útján küldjük.

— Az Acsev.pünkösdi menetrendje. Az Acsev. igazgatósága a pünkösdi ünnepekre való tekintettel alkalmat akarván adni a nagyközönségnek, egy Menyházára történő kirándulásra folyó hó 10-én a 604/a, 11-én a 601/a, 604/a és folyó hó 12-én a 601/a számú vonatokat Borossebestől Menyházáig és viszont beigtatta. A 604/a számú vonat az Aradról délután 3 órakor induló 120. számú vonathoz csatlakozik és 7 óra 42 perckor érkezik Menyházára, a 601/a számú vonat pedig Borossebestől 6 óra 22 perckor induló 131. számú vonathoz csatlakozik és már délelőt: 10 órakor Aradon van.

— Adomány az aradi szegénytanulóknak. Dr. Velsov Géza és neje dr. Issekuts Lászlóné ravatalára szánt koszorúmegváltásként 25 koronát adott az aradi szegénytanulók egyesületének, amelynek nevében özv. Hauser ezredesné ezton is köszönetet mond.

— A doberdói árvalányhaj árusításának jövedelme. Vasárnap délelőt néhány órára az aradi korzó magára öltötte az alföldi városok arculatát: a férfiak kalapja mellett árvalányhaját lengetett a szelkő. A Doberdóról küldött árvalányhajak kerültek fel a férfiak kalapjára s a nők ruhájára. A vöröskereszt bájos hölgygárdája lelkes buzgalommal értékesítették a becses küldeményt, amelyből nem kevesebb mint 407 koronát hoztak össze. Ez összeget a doberdói bősök kívánsága szerint a vak katonákat gyógyító országos bizottság elnökének: Simonsits képviselőházi alelnöknek elküldte a Vöröskereszt elnöksége.

— Tizennégy kabátot lopott. Budapest-ről jelentik: A detektívek az Abbázia-kávéházban tettenérték Goldgraber Lajos 27 éves temesvári születésű állítólagos magánhivatalnokot, amikor egy felöltőt el akart lopni. A mikor Goldgraber a felöltőt levette a fogasról, egy detektív odament hozzá s megkérdezte tőle, mit akar a más kabátjával. Goldgraber értett önérzettel mondotta:

— Ez az én kabátom.

— Hát ha a magáé, — kérdezte a detektív, — akkor mondja meg, milyen monogram van benne?

Goldgraber természetesen nem tudta megmondani, amire ezután zavartan azzal mentegődött, hogy ekserélte a sajátjával. Odament a fogashoz és leemelt egy kabátot, mint a sajátját, erről azonban később kiderült, hogy ezt az Edison-kávéházban lopta. Bekísérték a főkapitányságra, ahol elmondotta, hogy két hónapja jött Temesvárról, asóta rendszeresen kabátoltvájjással foglalkozik. A rendőrségen 14 esetet bizonyítottak rá, valószínű azonban, hogy több kabátot lopott, mert az utóbbi időben 30 ilyen tárgy följelentés érkezett. Goldgrabert letartóztatták.

— Milyen mélyre süllyedtek az elpusztult angol hajók. Amsterdamból jelentik: Az Északi-tenger, különösen déli részén, Dánia és Anglia között igen sekély, átlag harmincöt méter, ami megfelel egy közepes ház magasságának. Egyes tavak, mint például a bajorországi Starnbergi-tó (175 méter) sokkal mélyebbek, mint az a tenger. Norvégia és Skócia között ugyan növekszik a tenger mélysége, azonban még mindig nem éri el a Starnbergi-tó mélységét. Ott, ahol a minapi nagy tengeri csata lezajlott, tizennyolc-ötvenegy méter mélységű a tenger, úgy, hogy a buvárok könnyen átkutathatják a tenger tenekeire süllyedt hadihajókat. Az Északi-tenger azon a helyen, ahol a Lusitania elsüllyedt, hetvenöt méter mély. Ide már nem merészkedhetnek le a buvárok. Ezzel szemben az Atlanti-óceánon elsüllyedt Titanic háromszázkilencszáz méter mélyen fekszik a tenger tükre alatt. Legnagyobb mélységeket a Csendesóceánon találták, amelynek több pontján kilencezer méter mélységet mértek. Az Északi-tengeren Syll-szigeténél oly sekély a víz, hogy negyven kilométernyire kell bemenni a tengerbe, míg végre husz méter mélységet találhatnak. Az Északi-tenger közepén, Doggerbanknál csak tizenhárom méter mély a tenger, úgy, hogy egy hadihajó, amely ott elsüllyed, nem is merül el egészen, mert árbocai kilátszanak a vízből.

— Eladó siremlék. Budapest-ről jelentik: Az egyik reggeli lap apróhirdetése között, a találgatás és az eladó viseltes ruhák titokzatos erdejében, a következő sorokat találtuk:

Nemes alakú, szép, szegélykövel ellátott izléses siremlék kéz alatt eladó, svéd gránitból, 2600 kor. (Név és pontos cím.)

Elmentünk a Király-utca a megjelölt üzletbe, ahol egy hölgy a következő felvilágosítással szolgált:

— Igen, a siremlék még eladó. Tessék megtekinteni a rákoskeresztúri temetőben, a 49-ik táblában. Igaz, hogy már néhány év óta egy ügyvéd sírját díszíti, de még kilenc évig van. Valódi svéd gránit s száz esztendőig is bírja az idők viszontagságait. Ujjonnan tizezer korona, így most potom árért adjuk.

Nem néztük meg a nemes alakú, még jókarban lévő és izléses siremléket, mert minnek sávjuk az évek óta nyugvó ügyvéd

csöndes álmát. De az apró kis esetet följegyeztük, mert ríktó fényvel világít be a budapesti élet rejtelmek közé.

— Seiyem női napernyőkben nagy alkalmi vétel, legszebb divatos togoval K 6.50 míg a készlet tart, a Színházi versenybazarban, Szabadság-tér. 2954

— Kórházak figyelmébe ajánlják spárgatápu komótcipő nagy raktárukat legjutányosabb árban, *Fleiszig és Hirschteld* nagykereskedők, Arad, Boros Béni-tér 7. sz. 2552.

— Underwood-gépiro és gyorsíró szakiskola *Zitter és Hollos* cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

SPORT.

A Magyar Athletikai Klub Aradon.
(Nagy sportünnepély az ATE. pályán. — Válogatott játékosok szereplése.)

Arad, június 9.

Ünneppé avatja az Aradi Torna Egyesület a katonai parancsnoksággal karöltve Pünkösdi vasárnapját. Az ATE. kitűnő vezetősége számtalan esetben tanusította, hogy hivatásának magaslatán áll, szebbnél-szebb sporteseményeket rendezett, a legtöbbször háborús jótevékeny célokra, melyek az aradi sport közönség támogatásával mindenkor sikerültek. A pünkösdi ünnepély jövedelmének 50 százalékát a 38. gyalogezred rokkant katonái segély alapja javára ajánlotta fel az ATE. és a katonai parancsnokság nagybecsű engedelmével a teljes összeállítású katonazenekar hangversenyét is programjába vette, azonkívül a háziéred jelenleg kitűnő, a legújabb bevonulások alkalmával megerősödött foci csapatát hozza össze az ATE. I. B. csapatával, barátságos mérkőzésre, fél négy órai kezdettel. Utána a nap elouja, a Magyar Athletikai Klub teljes első csapatának szereplése lesz az ATE. kitűnő csapata ellen. A MAK. olyan összeállításban fog ez alkalommal leülni, mely még Aradon nem volt. Jászani József, Kehrling és Krempels többszörös magyar válogatottak, azonkívül egy jelenleg Budapesten tartózkodó osztrák reprezentatív hátrvéd is. Aradon ma már nem kell a sport szeretetéről utótoró cikkeket írni, a sportközönség csak végig nézi az ATE. vasárnapi programját és megállapítja, hogy e mellett eltörpíti minden más esemény és felejtethetlenné fogja tenni Pünkösdi vasárnapját. Jegyek elővételben jóval olcsóbban: Biosz H., Hegedűs Gyula, Maitl Emil, és Scherhag H. urak üzletében kaphatók. Az ünnepély az ATE. ovar-téri sporttelepén fog lezajlani. 2916.

+ Két első osztályú csapat Aradon. Barátságos mozarugó mérkőzés az AAO Török Gábor-utcai sporttelepén pünkösdi mindkét napján. Első nap a budapesti Máv. Gépgyári Sportkör és második nap a Terézvárosi Torna Club látja vendégül az Aradi Munkás Egyesület. Mindkét egyesület teljes első csapatát fogja Aradon szerepeltetni az AMTE jelenleg kitűnő formában lévő csapatával szemben. Az FTC—MAV csapatával 1:0 arányban tudott eredményt elérni, az NSC, amely az MTK után a legjobb csapat, a TTC-vel szemben szintén 1:0 eredményt ért el, ez mind azt bizonyítja, hogy a két csapat a legjobbak közé tartozik. Az AMTE szintén ez idő szerint jó formában van. Így élvezetes mérkőzésben lesz része az aradi sportkedvelő közönségnek. A mérkőzéseket megelőzi 4 órakor az I. B) csapat mérkőzése. Bíró: első nap Steinubal Zoltán Kinizsi (Temesvár). Második nap Hollos László AAC. Fedett tribün. Batta. 2874

VIDÉK.

Hadikölcsön-jegyzés Kisperegen. Kispereg község lakossága elismeréssé méltóan kivette részét a hadikölcsön-jegyzésből. Tekintve a község kicsiny voltát várakozáson felüli impozáns összeg az — a negyedik hadikölcsönre összesen 217.350 koronát jegyeztek —, melyet a hadviselés előjaira az államnak a Kispereg községi hitelszövetkezet útján kölcsön adtak.

TORVENYKEZÉS.

§ Felmentés a gyújtogatás vádjáról. Ma ítélkezett az aradi esküdtbírószág Lutter Katalin pincérleány és Steiner Májor jószáshelyi korezmáros ügyében, akiket az ügyészség gyújtogatás büntetésében mint tettest, illetőleg felbujtót vádolt. Ma délután a vád és védbeszédre került a sor. Tompa Gyula dr. kir. ügyész nagy koncepciója, a sablónon jóval felül álló védbeszéde után Kele Gyula dr. az elsőrangú vádlott védője csoportosította rendkívül ügyesen és kitűnően felépített védbeszédében a védelem anyagát, majd Nagy Sándor dr. szólt fel ismert szónoki virtuozitásával a maga részére nyernye meg az esküdteket. A verdikt Lutter Katalin tettét nem minősítette bűncselekménynek, Steiner Májoré pedig a „nem bűnös” mondta ki s így a bíróság mindkét vádlottat felmentette.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A tavaszi állatszámolás eredménye Aradmegyében.
(Kitűnő az állatállomány. — A tejős tehének pusztulása.)

Arad, június 9.

Amikor az entente kimondta a végzetesnek hitt jelszót, hogy ki kell éhsetetni bennünket, sokan megrémültek és véres jóstársokkal ijesztgették embertarsaikat. A kiéheztes ocsmány politikáját már mástól esztendő óta követik ellenségeink, azonban bennünket és szövetségeseinket még sem bírtak megtörni. Az áldott szép magyar föld olyan buján termi a szükséges élelmiszereket, hogy az angolok minden mesterkedése, hiábavágyóak bizonyul. Még a hosszartó szakkörökben is sötét jóslatokat engedtek meg maguknak egyesek állatállományunk jövőjéről. A tavaszi állatszámolás azonban a leglényesebben megcáfolta ezeket a pesszimista jövendőmondásokat.

A háboru alatt tudvalevőleg csak most először számláltak meg országaszerte az állatokat. Az összeírás elé igen élénk érdeklődéssel tekintettek úgy a gazdak, mint a hadsereg körében. Megelégedéssel állapítható meg, hogy a magyarországi állatállományban ugyiszólván alig észrevehető kárt okozott a háboru. A mi speciálisan Aradmegyét illeti, a lo- és a szarvasmarha-állomány alig tíz százalékkal csökkent. Különösen meglepetést okozott a lovak összeírása. Tudvalevő ugyanis, hogy a balkáni háboru folyamán rendkívül nagy számban vitték ki tőlük a lovakat és Németország is igen jelentékeny mennyiségű lovat exportált azánkból. Ennek dacára állományunk alig tíz perccel apadt, amely körülmény valóban nagyon kedvezőnek mondható. Aradmegye szarvasmarha-állományban alig mutat csökkenést, a baromfiak száma pedig meghaladja a bekezdők létszámát. (A baromfiak összeírása egyenként nincs elvégezve és csupán az el-

járó közegek privátum érdeklődtek ezek száma iránt.)

Arad város területén még kedvezőbbek az állatviszonyok. A sertések létszáma egyáltalán nem apadt, sőt néhány percent emelkedést mutat. A lovak és a tehének számának esőkenése alig néhány százalék. A szarvasmarhák közül ugyyszólván csak az az eszkétszáz darab hiányzik, amelyet a Neuman Testvérek cég hizaldójában szoktak tartani béke idején. A cég ugyanis a háboru alatt nem foglalkozik hizalással.

Az állatokról lévén szó, meg kell említeni azt a vandalizmust, amelyet a marhakupcek tanúsítanak a tejős tehennel szemben. Most, amikor nagy szükség van a tejre, nem szabad volna megengedni, hogy a kucek így garázdálkodjanak a tejős tehének között. Persze ezek nem törődnek a magasabb szempontokkal és pusztán csak az a cél lebeg előttük, hogy minél többet keressenek a háborun. A kucek végig házalják a falvakat, a tanyákat és a legnagyobb vételár ígéretével elviszik a paraszttól, az otthon maradt parasztiasszonytól a most különösen nagy jelentőséggel bíró tejős teheneiket. A kucek az aradi mai hetipiacra is egész csomó tejős tehenet hoztak föl és Aradról ma két vagon (20-24 db.) tejaló jószágot szállítottak el ismeretlen tájak felé.

A Magyar Fakeskedők Hitelintézete Részvénytársaság rendkívüli közgyűlésén az alaptörvény 10,000,000 koronáról 20 millió koronára való felemelését határozta el, úgy, hogy ezen új részvényekből, melyek 1917 január 1-től fogva részesednek az üzleti eredményben, 20,000 darabot a régi részvényeseknek 260 korona ártalom mellett való átvételre felajánl oly módon, hogy minden öt darab régi részvény alapján két darab új részvény vehető át. Az átvétel jog 1916 június 20-ig beszámolólag gyakorolható. A betétes napjától darabonként 260 korona után f. é. december 31-ig számított 5 százalékos kamat a részvényeseknek megtérítetik.

Halodent
Fog-Krém 90 Fillér

NYÁRI SZINHÁZ

Szombat, 1916. június 10-én:

Megnyitó előadás.

Egy magyar nábob.

Színjáték.

Kezdete este fél 9 órakor.

relelus szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

(Az eseménnyel alatti közzétételért nem vállalunk felelősséget)

Csak azoknak a cigaretta-
tárolóknak, kik egészsé-
gükre való tekintetből
szívesen költenek na-
pontja 2-3 fillérrel többet:

Modiano-clubspecialité
szivarkahüvelyek

Ugyanakkor a kiválóan
minőségű és ízletes
szivarkák minden kiváló
szivarkához a
gyártás módjának
1 körvonalú csomagolási papír 10 fillér

Kapható minden jobb tőzsdében.
6604

Hadi árva.

Robitsch-Sauerbrunn

gyógyfürdő Steiermark.

Kitűnő gyógyeredmény gyomor- és bélbántalmaknál, készvénynei, diabetes, szív- és idegbajoknál. Gyönyörű kiránduló helyek. Az összes vendéglők, különösen a schweizi tejjgazdaságok teljes üzemben vannak. Gyorsvonat összeköttetés minden irányban. Prospektust és felvilágosítást a fürdőigazgatóság által.

**Gépolaj,
Hengerolaj,
Gépzsir,
Firneisz,**

Sózott hal,

**Köles kása,
Szalonna,
Házi szappan**

kapható

Kalmár Endre cégnél

Arad, Arpád-tér 3. szám.
Városi és megyei telefon 670.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vörképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy-gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, finom fűszeres ízű, seon-
gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó léreg je-
valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

2046

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

**Köhögés,
rekedtség és
elnyálkásodás**

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tusinal-cukor

Ára 80 fillér.

Tusinal-tea

Ára 60 fillér.

Ha tyukszeme van és
gyötri nagy kín,

A legjobb gyógyszer

az Anagallin.

Ára utasítással 1 korona.

Fejkorlát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a vi-
lághírű **„Krovil“** korpa-
kenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyestünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habak! A
szájfüreget desinficiálja, utólag
igen kellemes. Ára egy porcellán-
szelencének 70 fillér.

Fontos! Ezeket kizárólagos készítője és egyedül nagy mennyiségben:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházával szemben.)

Meghívó.

A Marosborsai Takarékpénztár Részvénytársaság

IV. évi rendes közgyűlését 1916. évi június hó 18-án délelőtt 10 órakor Marosborsán az intézet helyiségében logja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az 1915. évi mérleg- és zárszámadások előterjesztése a nyereség iránti határozathozatal és telmentvény megadása.
3. Intézeti elnök és egy napibiztos választása.
4. Esetleges indítványok.

Megjegyzés: Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy részvényeiket az alapszabályok 15. §-a értelmében június 18-ig az intézet pénztáránál térítvény ellenében letétemenyezni sziveskedjék.

Marosborsó, 1916. június 5-én. Dr. Tagányi Sándor, intézeti elnök.

Igazgatósági jelentés. Tisztelt közgyűlés! Az 1915. évre összeállított zárszámadásainkat az alábbi jelentéssel terjesztjük a t. közgyűlés bírálata alá. A háboru folytán változott mederbe lefolyt gazdasági év mérlegünk eredményét némileg csökkentette, mivel üzletfeleink fizetési készsége és gazdaközönségünk pénzösszege folytán kihelyezéseink tekintélyes részét visszafizették, ennek arányában visszszámítási hitehűnk csökkentettük s erőnkhez képest 4000 korona névértékű hadikölcsönt jegyeztünk. Intézetünket veszteség nem érte, peres követeléseink nincsenek. Az elért eredmény intézetünk forgalmát tekintve kielégítő. A kimutatott 3926 korona 79 fillér tiszta nyereség felosztását a következőknt javasoljuk. Fordítassék: Tartalék-alapra a tiszta nyereség 10%-a helyett 1039 korona 12 fillér. Osztaléokra részvényenként 2 kor. 2000 korona. Igazgatóság jutalékára 10% 392 korona 67 fillér. Igazgatótanács jutalékára 120 korona. Felügyelő-bizottság tiszteletdíjára 250 korona. Tisztviselők jutalékára 125 korona. Összesen 3926 korona 79 fillér. 4. számú osztalékszelveinyeinket darabonként 2 koronával váltjuk be 1916. június 18-tól kezdődőleg. Aradon: Az Ipar- és Népbanknál, Marosborsán: Pénztárunknál. Végül kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy fenti jelentésünket és zárszámadásainkat tudomásul venni és jóváhagyni sziveskedjék.

Marosborsán, 1916. június 5-én. Az igazgatóság.

Tartozik. **Mérleg-számla 1915. december 31.** Követel.

Vagyon.	K	f	K	f	Téher.	K	f	K	f
Felszerelés	1170				Visszszámítás			31722	
ebből leírás	170		1000		Atmeneti kamatok			956	20
Előre fizetett vissz-					Részvénytőke			50000	
kamat	235	49			Tartalékalap			4286	65
Hátralékos kamatok	2035	28	2270	76	Fel nem vett osztalék és jutalék				185
Pénzkészlet				4525	61	Hetibetét	9038	50	
Váltótárca						Takarékbetét	7592	90	16831
kezesség mellett...	56807	50			Tiszta nyereség				3926
jelzőbiztosíték mellett	33388		89995	50					
Folyószámlák				842	53				
Más pénzügyintézetnél elhelyezett betétek				5187	70				
Ertékpapírok (Hadikölcsönkötvény) ...				3886					
			107708	12				197708	12

Marosborsó, 1915. december hó 31-én.

- Popovics József s. k. pénztáros. Farkas Aron s. k. vezérigazgató. Farkas László könyvelő (hadbavonult).
 Dr. Tagányi Sándor s. k. intézeti elnök. Jávorszky Zoltán s. k. igazgató (hadbavonult). Seldner Sándor s. k. igazgató.
 Seldner Márton s. k. igazgató. Schiebel K. Gusztáv s. k. igazgató.

Jelen „Mérleg”-számlát a törvény- és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Marosborsó, 1916. április hó 23. án.

A felügyelő-bizottság:

- Héhs Béla s. k. I. b. elnök. Ud. Bogol Vazul s. k. I. b. tag. Jung Péter s. k. I. b. tag.
 Kell Lajos s. k. I. b. tag. Stern Mór s. k. I. b. tag. 2941

376—1916. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a járványkórház kórtermelnek; orvosi szobának, ápolószobáknak felszerelésénél szükséges következő tárgyaknak és pedig:

I. 56 darab fehér vaságy, ruganyos betéttel és fejtáblával, 28 darab vashádog éjjeli szekrény, 20 darab zománcozott mosdótál állvánnyal, 20 darab zománcozott mosdótál, 15 darab sink melegítő peala, 20 darab faszék, 4 darab vashádog asztal, 12 darab ráma a lábtörőkhöz, 4 darab nagy koksx veder és lapát, 4 darab vas piszkáló, 10 darab zománcozott kiöntő veder.

II. 250 darab lepedő, 56 darab gyapju takaró, 70 darab lőszőr párna, 56 darab tengeri fű (8 osztású) matrác, 15 darab gummi lepedő (150 cm. hosszú), 100 darab törülköző, 50 darab vászon kendő (120—120 cm.) 100 darab ing (70 férfi 30 női hosszú ujjakkal), 15 darab gyermek ing, 20 darab szoknya, 30 darab kórházi köntös, 50 pár papucs, 30 darab padlómosó ruha.

III. 30 darab porcellán víz tál, 60 darab porcellán köpöcsésze, éjjeli szekrényre 40 férfi vízeső üveg, 60 zománcozott pohár (3 dl.), 40 zománcozott korsó (2 litros).

IV. Orvos szoba és ápoló szobák berendezésére 5 darab fehér vaságy ruganyos betéttel, 5 darab vaspléh éjjeli szekrény, 5 darab zománcozott mosdótál állvánnyal széles széjjel, 6 fehérre festett faszék, 20 darab lepedő, 5 darab gyapjutakaró, 5 darab lőszőr-párná, 5 darab tengeri fű matrác (5 osztatu), 20 darab törülköző, 5 darab porcellán éjjeli, 6 darab porcellán mosdótál, 6 darab porcellán korsó (2 lit.), 5 darab köpöcsésze a földre, 6 darab porcellán vízes üveg (1 1/2 lit.) 12 darab porcellán vízes pohár, 5 darab kis fali fa tükör, 5 darab ruhaszekrény, 5 darab asztal, 1 darab íróasztal, egy

pamlag vászonnal bevonva, 5 darab ruhafogas falra, 1 darab lábtörő vasrács, 3 darab ágytakaró, 5 darab koksxveder lapáttal, 5 darab vas tűzpiszkáló és 5 darab zománcozott kiöntő veder fedővel, 1 szekrény szállítása iránt 1916. évi június hó 19-én d. e. 10 órakor árlejtést tart. Bánatpénzül leteendő az ajánlott ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni. Az írásbeli ajánlatok lezártnak, az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bannompénznek a városi pénztárba történt befizetését igazoló nyugta mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1916. évi június hó 5-én tartott üléséből. A gazdasági szék.

Használt ólom megvételre kerestetik.

URANIA SZINHÁZ.

Szombat és vasárnap

jótekonysági hadi film:

A hadi árva.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcból

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 kor. 20 fill.

Ibolya Doré szappan 1 K. 20 fill. Ibolya Doré puder 1 K. 30 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Hajfestő

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszébb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator. E kitérő, a maga nemében páratlan szőrejt aro, nyak vagy karokról stb, minden fájdalom nélküli pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél. **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában. **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.** Alapított 1886. évben az Aradmegyei Kórház számára.

Apró hirdetések.

Judaváló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST KERES.

Kitűnő sikerrel végzett harmadéves képezésű, kezdőket zongorázni is taníthat, szünetre teljes ellátásért úri családnál gyermekekkel foglalkozni óhajt. Cím a kiadóhivatalban. 2948

Butorozott utcai szoba villanyvilágítással és fürdőszoba használattal, június 15-re kiadó. Boros Beni-tér 8. 2948

Egy szakképzett egyén állást keres gőzmalomban, vagy nagyobb uraságnál, mint géplakatos, stabil gépész, érti a villany-szerelést és kezelést, valamint szivő gázmotorok és benzínmotorok kezelését is. Szíves megkeresést kér a kiadóhivatalba. 2942

Intelligentes deutsches Fräulein die auch im Klavierspielen Unterricht erteilt, sucht Stelle als Erzieherin zu 1-2 Kindern. Adresse in der Administration. 2947

25 éves, hadmentes férfi 4 gimnáziummal, bármilyen alkalmazást elfogad gazdaságban. Cím a kiadóhivatalban. 2907

Intelligentes deutsches Fräulein, mit guten Jahreszeugnissen sucht Stelle zu grösseren Kindern. Briefe in die Administration des Blattes unter „Tüchtig“ erbeten. 2940

Deutsches ungarisches Fräulein mit Jahreszeugnissen wünscht Stelle zu Kinder. Steingasser Antalné, Nagyvárad-ut 10. sz., ajtó 48. 2938

Ugyes gépész elvállal gépjavitást és cséplésre állást keres. Megkereséseket „Józan életű” jellegre kerek. 2954

ALKALMAZÁST NYER.

Einfaches, deutsches Fräulein wird zu 14 Monate altem Kinde auf Land gesucht. Vorzustellen Freitag und Samstag Vormittag, Bohus-palota, III. kapu, I. Stock 8. 2931

Cséplésre gépeket keresek, javítást külön fizetem. Ajánlatokat „Szakember” jellegre a kiadóba. 2951

Aradi gyár keres lehetőleg irattár kezelésben jártas irodasolgát, továbbá 4 polgárit végzett irodai gyakornokot. Ajánlatok a hirdetés számára való hivatkozással a kiadóhivatalba küldendők. 2896

Keresünk fűster- és vegyeskereskedésünk részére tanoncot teljes ellátással. Cím Weiss Ignác és fia Háromalmás u. p. Alcsill. 2921

Könyvkötő leányok, valamint tanuló leányok felvételnek az Aradi nyomdászverseny-társaság könyvkötészetében.

Gépeket, (lehet rokkant is) ki Diesel-motor kezelésében is jártas és németül is beszél, azonnal alkalmaz a Szt.-György Söröződe R.-T. Lippa. 2922

Gazdasági írnok hadmentes, jó írásu, földművelés-sikolát végzett, lehetőleg némi gyakorlattal, alkalmazást nyer mielőbbi belépésre Vajda Zsigmond kunagotai gazdaságában, u. p. Magyarbányhegyes. 2980

Nyomdász-tanulónak felvételük két fiú, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

INGATLAN.

280 hold földbirtok szántó Csanádmegyében, falu legközelebb szomszédságában, előnyös feltételek mellett bérbeadó. Cím a kiadóhivatalban. 2945

Eladó egy nagyobb sarokház, 4 hold szőlőskert, gyümölcsfákkal és terméssel együtt Arad-Gáj, Temető-utca 21. sz. alatt. 2939

Keresek megvételre két, esetleg három szobás lakásból álló kisebb magánházat, lehetőleg kerttel, valamely a központtól nem nagyon távol eső mellékutcában. Ajánlatok a pontos házszám és az ár megjelölésével „Nyugdíjas” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 2958

Kocsut-utca 46. Vécsey-utca 7., és Schweidel József-utca 1. szám alatt adómentes bérházak, szabad kézből eladó. Ugyanőkök díjaztatnak. Bővebbet Varga cukrász, Szabadság-tér. 2431

KIADÓ LAKÁS.

Két különbejáratu utcai butorozott szoba kiadó, esetleg jó háló kocsit is kapható Hunyadi-u. 6. sz., I em. 8650

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Réskénpor kapható Färber Lajos cégnél. 2421

Kávé minden mennyiségben és minőségben kapható Pollák József fűszernagykereskedésében. 2774

Borax kapható Färber Lajos cégnél. 2779

Az új házrendről alkotott szabályrendelet kapható Pichler Sándor papirkereskedésében és könyvnyomdájában, Szabadság-tér 1. Telefon 308. 611

Egy 6 lábás fűkassáló és egy tárcsás borona, kevésbé használt eladó. Durst József, Medgyesegyháza. 2814

Hárs majunga és tamatáve minden mennyiségben kapható Färber Lajos fűszernagykereskedésében. 2096

Aratógép marokkrakóval egy évig használt, teljesen jó karban, 400 koronáért eladó. Stefanutz János plébánosnál, Mondorlakon. 2899

Egy jóharban levő kis pamlag, 2 kis fotel és egy jó íróasztal jutányosan eladó. Minorita új épület III. em., ajtó 6. 2904

Muraközi ménló két darab eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak külön birtok-kezelősége, József főherceg-ut 22. szám. 2285

11148—1916. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. Miniszterium 925—1916. M. I. sz. rendelete alapján közhírré teszem, hogy gubacsot csak az alábbi rendelkezéseknek megfelelően szabad forgalomba hozni.

Börgyárosoknak (timároknak) gubacsot csak a Magyar Szent Korona Országainak Bőripari Központja mint részvénytársaság cég (Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.) adhat el és szállíthat; ehhez képest börgyárosok (timárok) gubacsalkészletüket csak e részvénytársaság útján szerezhethetik be.

Azok, akik gubacs termelésével és gyűjtésével foglalkoznak, készleteiket gubacs vételével és eladásával foglalkozó árusoknak szabadon eladhatják és szállíthatják.

Az 1916. évi augusztus hónapjától kezdve — börgyárosok (timárok) kivételével — mindenki köteles minden hónap 15. napján gubacs-készletét a „Magyar Szent Korona Országainak Bőripari Központja mint részvénytársaság” nevű cégnek a hatóságilag megállapított legmagasabb árak figyelembevételével megvételre felajánlani.

Börgyárosok vagy timárok gubacsalkészletüket saját üzemük céljára korlátlanul felhasználhatják.

A jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve közforgalomba közeledési vállalatoknál gubacsot csak abban az esetben szabad fuvarozásra feladni, ha a kereskedelemügyi miniszter a szállításhoz az engedélyt megadta. Az engedély megadását a feladónak a Bőripari Központ utján kell kérnie.

Aki gubacsalkészletét a Bőripari Központnak megvételre a jelen rendelet ellenére fel nem ajánlja, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető beszámítás alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kéteser koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A rendelet teljes szövege és a rá vonatkozó egyéb részletes felvilágosítások hivatalom iparügyi osztályánál megkaphatók. Arad, 1916. május hó 18.

Green, főkapitány.

Uj butorhiteli

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918

KÜLÖNFÉLE

Elveszett vasárnap este Szabadság-tér 17. számtól Bocskay-tér 6. sz. közötti útvonalon egy arany tallér kővel, M. M. monogrammal. Tekintve, hogy kedves emlék, kéretik a becsületes megtaláló visszakeresni Jakobovits Berta, Szabadság-tér 17. sz. II. em. juttatni, hol jutalomban részesül. 2957

Agárkutya találtatott, szuka, hamvas tarka szőrű, tulajdonosa átveheti szentapáti vadászmal. 2936

Szőrmék, ruhaneműk, szőnyegek megóvásáért ajánlunk molykeverőket 40 és 60 filléres csomagokban. Legfinomabb resublimált Nattalin különként 1 kor. 30 fill., Rovarpurt szőrő dobozban 20, bádóg dobozban 30 és 60, üvegekben 30 és 60 fillér. Patschuli levelet különként 8.50 K. Földes gyógyszer-tár, Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár, Batthyány-utca. 12

Pompés zamatu rumot készíthetünk a Földes és Hehs-féle Rumessenciából. 6 deci szeszhez öntsünk 4 deci vizet, 1 kis üveg rumessenciát, ára 30 fillér és kész a legfinomabb, legkellemebb zamatu rum. — Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógyszer-tár, Batthyány-utca. 12

Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.